

శ్రీ రస్తు

శ్రీపురుషోత్తమదేవప్రణీత

హా రా వ ల్లి

న టీ క ము.

చెన్న పేరి:

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్రకటితము.

All Rights Reserved.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీపురుషోత్తమదేవప్రణీత

హా రా వ ల్లి

స టీ క ము.

చె న్న పు రి:

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్ర క టి త ము.

All Rights Reserved.

PRINTED BY
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS,
AT THE 'VAVILLA' PRESS,
Madras.

పీఠిక.

త్రికాండశేషగ్రంథకర్తయగు పురుషోత్తమదేవుడే హారావళిని రచించియుండునని యాధునికపరిశోధకులతలంపు. అందులకుఁ దగినటుల హారావళిలో నీగ్రంథము పురుషోత్తమదేవుడే రచించినటులఁ గలదు. ఈకవి క్రీ॥ శ॥ 1462—1490 వఱకు ఆంధ్రమండలములఁ బాలించిన యుత్కలదేశప్రభువు. ఈతనిగూర్చినవివరములు త్రికాండశేషమునఁ గాంచనగును. ప్రత్యంతరసహాయమున నీవిఘంటువున కర్థములు వ్రాయుటలో నాగరిలిపిప్రతి పుటనోటులోని యర్థములు కొంత వఱకు మా కుపకరించినవి. అందును గొన్ని దుష్టములుగా నుంటుచే నితరనిఘంటువులతోఁద్వైతముచేఁ బూర్తిచేసినారము. వ్యాఖ్యానమున మాకుఁగల్గినకష్టనిష్ఠరముల త్రికాండశేషములోఁ జెప్పకొని యున్నారముగాన నీటఁ బ్రత్యేకించి తెలుపమైతిమి.

నందిగామ.	}	ఇట్లు సుధీవిధేయులు,
1-5-28.		పైడిమఱ్ఱి మృత్యుంజయశాస్త్రి, శేషాద్రి, రమణకవులు.

హారావళి

స టీ క.

శ్లో. భుజగపతివిముక్తస్వచ్ఛనిర్దోకవల్లీ
విలసితమనుకుర్వన్ యస్య గంగాప్రవాహః,
శిరసి సరసభాస్వన్నాతతిదామలక్ష్యం
లయయతి హిమగౌరః సోఽస్తు వః సాధ్యసిద్ధ్యై.

౧

తా. ఎవని శిరమునందుఁ దెల్లనిపాము కుబుసమువలెఁ దేజరిల్లు
గంగాప్రవాహము, చక్కని మాలలపుష్పమాలికతీరునఁ బ్రకాశించు
చున్నదో, అట్టిమంచువలెఁ దెల్లనైనమూర్తి (శివుఁడు) మనకార్యము
లను సిద్ధింపఁజేయునుగాక.

శ్లో. కల్పానసానసమయే స్థితయే కవీనాం
దేహాంతరం కిమపి యా సృజతి ప్రసన్నా
యస్యాః ప్రసాదపరమాణురపి ప్రతిష్ఠా
మభ్యేతి కామపి నమామి సరస్వతీం తామ్.

౨

తా. ఎవతె ప్రసన్నురాలై కల్పానసానమున స్థిరముగా నుంటకై
కవులకనిర్వాచ్యమగు దేహాంతరము సృజించునో ఎవతె యనుగ్రహ
లేశమైనను ప్రతిష్ఠ సమకూర్చునో యాసరస్వతీదేవినిగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. నిర్వత్సరాః సుకృతినః ఖలు యే వివిచ్య
కర్ణే గుణస్య కణమప్యవతంసయంతి,
యేషాం మనో న రమతే పరదోషవాదే
తే కేచిదేవ విరళా భువి సంచరంతి.

3

తా. ఎవరు విచారించి చెవియందు గుణలేశమును అవతంసముగా
గ్రహించుచున్నారో పరులదోషముల విచారించుటలో నెఱిగిహృద
యము ఆనందింపదో అట్టిమాత్సర్యరహితులు సుకృతాత్ములునగుటచే
భూమియందుఁ గొండలు మాత్రమే విరళముగా నున్నారు.

శ్లో. ముక్తామయాతిమధురా మస్మణావదాత
చ్చాయాధిరాగతరలామలస్థణక్రీః,

సాధ్వీసతాం భజతు కంఠమసౌ ప్రియేవ
హా రావళ విరచితా పురుషోత్తమేన.

౪

తా. పురుషోత్తమకవితే రచింపబడిన ముక్తామయయు, అతి మధురయు, స్నిగ్ధరూపయు, స్వచ్ఛవర్ణయు, అధిక రాగతరలయు, నిర్మల గుణశ్రీకలితయు నగు హా రావళియను గ్రంథము పతివ్రతయగు ప్రియు రాలివలె పండితులకంతము నాశ్రయించుఁగాక.

శ్లో. కిన్నైవ సంతి సుధియామభిధానకోశాః

కింతు ప్రసిద్ధవిషయవ్యవహారభాజః,

గోష్ఠీషు వాదపరమోహఫలాసు కేషాం

హా రావళీ న విదధాతి విదగ్ధిమానమ్.

౫

తా. ప్రసిద్ధవిషయములందు వ్యవహరింపఁదగినవియగు అభిధాన నిఘంటువులు పండితులకు లేవా? వాదములలో నుత్కృష్టమగు మోహ ఫలము లొసంగు సభలలో హా రావళినిఘంటువు ఎవరికి నేర్పరితన మును సమకూర్పదు?

శ్లో. ఏకం తమేవ గణయంతి పరం విదగ్ధా

వాచాం విదగ్ధిమ నిమజ్జతి యస్య లోకః,

గోష్ఠీషు యః పరమశాబ్దికదుర్గమాసు

దుర్బోధశబ్దగతసంశయముచ్చిన త్తి.

౬

తా. ఎవని వాగైవ్యదగ్ధమునందు లోకము మునింగియున్నదో సభలలో వ్యాకరణజ్ఞులకుఁ దెలియరానివగు శబ్దగతములగు సంశయము లను ఎవఁడు నశింపఁజేయునో ముఖ్యుఁడగు నాతనినే పండితులు గణించు చున్నారు.

శ్లో. ఆవ్యాధశబ్దతః శ్లోకైరర్థైరాతలినా త్తతః,

శబ్దః పాదైర్విబోధవ్యాః ప్రాగనేకార్థత స్తతః.

౭

తా. హా రావళీ నిఘంటువులో రానున్న వ్యాధశబ్దముగల శ్లోకమువఱకు ఒక్కొక్కశ్లోకముగను, అట్లే తలినశబ్దము వచ్చువఱకు అర్థశ్లోకముగను, ఆనల పాదశ్లోకముగను పదవిభాగముజేసికొని పర్యాయపదములు గ్రహింపవలెను. అంతకుమున్ను అర్థాంతరములచే భద్ర విధానము గ్రహింపఁదగినది.

విషమనయనశంకూ చంద్ర
మాళిగార్భగాలీ వృషభగతి
గణేశౌ రేరిహాణోవృషాంకః,
త్రిపురదహన శూలి స్థాణుఖ
ట్యాంగిహిండి ప్రియతమశిత
కంతాభర్త్యకల్తాషకంతా. ౮

శతధామా చతుష్పాణిః
పృశ్నిగర్భో గదాగ్రజః, గదీ
కౌస్తుభవజ్జ్వ పాంచజన్య
ధర్మోఽచ్యుతః. ౯

వైనతేయః పక్షిసింహః
శాల్మల హరివాహనః, అమృ
తాహరణస్త్రాక్ష్యో నాగాశనఖ
గేశ్వరా. ౧౦

ఖగపతంగవియన్తణి భాన
వో హరిభగేననిదాఘక రా
ద్రయః, కిరణమాలివిరోచన
హేలయో దినమణి స్తరణిశ్చ
దినప్రణీః. ౧౧

శ్రుతశ్రవోఽనుజః క్రోడో
మందశ్శాయాసుతశ్శనిః, సప్తా
ర్చిర్మీలవసనః పాతంగిః క్రూర
లోచనః. ౧౨

దాక్షాయణీపతివలతుగు
పక్షజన్త తుంగీశరాత్రిమణి
దర్శవిపత్సుధాంగః రాజా

విషమనయనః ౧, శంకుః ౨, చంద్ర
మాళిః ౩, భగాలీ (న్) ౪, వృషభగతిః
౫, గణేశః ౬, రేరిహాణః ౭, వృషాంకః ౮,
త్రిపురదహనః ౯, శూలీ (న్) ౧౦, స్థాణుః
౧౧, ఖట్యాంగీ. (న్) ౧౨, హిండిప్రియ
తమః ౧౩, శితకంతః ౧౪, భర్త్యః ౧౫,
కల్తాషకంతః. (పు) ౧౬ ఇవి శివుని
పేరులు.

శతధామా (న్) ౧, చతుష్పాణిః ౨,
పృశ్నిగర్భః ౩, గదాగ్రజః ౪, గదీ (న్)
౫, కౌస్తుభవజ్జ్వ. (న్) ౬, పాంచజన్యధ
రః ౭, అచ్యుతః (పు) ౮ విష్ణుమూర్తి
పేరులు.

వైనతేయః ౧, పక్షిసింహః ౨, శాల్మలీ
(న్) ౩, హరివాహనః ౪, అమృతాహర
ణః ౫, త్రాక్ష్యః ౬, నాగాశనః ౭, ఖగే
శ్వరః, (పు) ౮. గరుత్మంతుని పేర్లు.

ఖగః ౧, పతంగః ౨, వియన్తణిః ౩,
భానుః ౪, హరిః ౫, భగః ౬, ఇనః, ౭,
నిదాఘకరః ౮, అద్రిః ౯, కిరణమాలీ.న్.
౧౦, విరోచనః ౧౧, హేలిః ౧౨, దిన
మణిః ౧౩, తరణిః ౧౪, దినప్రణీః. ఈ,
పు. ౧౫. సూర్యుని పేరులు.

శ్రుతశ్రవోఽనుజః ౧, క్రోడః ౨,
మందః ౩, శాయాసుతః ౪, శనిః ౫,
సప్తార్చిః ౬, మీలవసనః ౭, పాతంగిః
౮, క్రూరలోచనః ౯ ఇవి శని పేర్లు.

దాక్షాయణీపతిః ౧, వలతుగుః ౨, పక్ష
జన్తా (న్) ౩, తుంగీశః ౪, శరాత్రిమణిః
౫, దర్శవిపత్. (న్) ౬, సుధాంగః ౭,

సముద్రనవనీత తమోనుదా
మాగ్లాంరిందు రేణతిలకో హరి
రోహిణీశా. ౧౩

మహామృగః పుష్కరదీర్ఘ
మారుత విలోమజిహ్వ జ
లకాంతీసింధురౌ, ద్విపాయ
శూర్పశ్రుతికుంభిపామజా మ
హామదః పేచకిపద్మ పీలవః. ౧౪

దర్శికరో విషధరో శ్వస
నాశనోఽహిశక్తి ఫణాభర
విషాయుధదీర్ఘ పృష్ఠాః, కుంభీ
నసద్విరసనౌ సమకోలదంష్ట్ర
గోకర్ణకుండిలి లతారసనావి
పాస్యః. ౧౫

మయాసోఽపకృతం పూ
ర్వమయం చోపకరిష్యతి, ఇతి
యః క్రియతే సంధిః ప్రతీ
హారస్స ఉచ్యతే. ౧౬

శేషమక్షరమూదాయ ప్ర
తిశ్లోకం క్రమేణయత్, ఆ
న్యోక్షమపత్యతే శ్లోకః ప్రతి
మూలేతి పా మతా. ౧౭

రాజా న్. ౮, సముద్రనవనీతః, తమో
నుత్ (ద్) ౧౦, మాః (స్) ౧౧, గ్లాః
(ఙ్) ౧౨, ఇందుః ౧౩, వేణతిలకః ౧౪,
హరిః ౧౫, రోహిణీశః పు. ౧౬ ఇవి
చంద్రునిపేరులు.

మహామృగః ౧, పుష్కరః ౨, దీర్ఘ
మారుతః ౩, విలోమజిహ్వః ౪, జలకాం.
తీ. న్. ౫, సింధురః ౬, ద్విపాయా. న్. ౭,
శూర్పశ్రుతిః ౮, కుంభిః ౯, పామజః ౧౦,
మహామదః ౧౧, పేచకిః ౧౨, పద్మి. (న్).
౧౩ పీలుః పు. ౧౪ ఇవి యేనుగుపేరులు;

దర్శికరః ౧, విషధరః ౨, శ్వసనాశన.
౩, అహిః ౪, చక్రీ. (న్). ౫, ఫణాభరః
౬, విషాయుధః ౭, దీర్ఘపృష్ఠః ౮, కుంభీ
నసః ౯, ద్విరసనః ౧౦, సమకోలః ౧౧,
దంష్ట్ర (న్) ౧౨, గోకర్ణః. ౧౩, కుండలీ
(న్) ౧౪, లతారసనః ౧౫, విషాస్యః (పు)
౧౬ ఇవిసర్పములపేరులు.

ప్రతీహారః (పు) పూర్వం=పూర్వము,
అస్య=వీనికి, మయా=నాచేత, ఉపకృతం=
ఉపకారముచేయఁబడినది, అయంచఉపకరి
ష్యతి=ఇతఁడును ఉపకరింపఁగలఁడు, ఇతి=
ఇట్లని, యః సంధిక్రియతే=ఏసంధిచేయఁ
బడునో, సః=అది.

ప్రతిమాలా(సీ) శేషమక్షరమూదాయ
=చివరవర్ణము దీసికొని, క్రమేణ ప్రతిశ్లో
కం=వరుసగా ప్రతిశ్లోకమందు, అన్యోన్యం
=పరస్పరము, యత్ శ్లోకః పత్యతే=ఏశ్లోక
ము చఱువఁబడునో, పా=అది, ప్రతిమూలే
తిమతా=ప్రతిమూల యనఁబడును.

నభశ్చరో వాయుదారు
వనదో గగనధ్వజః, వ్యోమ
ధూమో జలమసిఃఖతమాలః
పయోధరః. ౧౮

హర్షాదుత్సవకాలే యద
లంకారాంబరాదికమ్, ఆకృ
ప్య గృహ్యతే పూర్ణపాత్రం
పూర్ణానకం చ తత్. ౧౯

సురతే కర్ణదేశేషు యచ్చ
దేశీయభాషయా, దంపత్యో
ర్జల్పితం మందంమన్దనం తద్వి
దుర్బుధాః. ౨౦

యద్దీయతే తు దేవేభ్యో
మనోరాజ్యస్య సిద్ధయే, ఉప
యాచితకం దివ్యదోహదం
తద్విదుర్బుధాః. ౨౧

నక్తం నిర్గత్య యత్కించి
చ్ఛుభాశ్శుభకరం వచః, శ్రూ
యతే తద్విదుర్ధీరా దైవప్ర
శ్నముపశ్రుతిమ్. ౨౨

నభశ్చరః ౧, వాయుదారః ౨, వన
దః ౩, గగనధ్వజః ౪, వ్యోమధూమః ౫,
జలమసిః ౬, ఖతమాలః ౭, పయోధరః ౮
మేఘమునకుఁ బేరులు.

పూర్ణపాత్రం ౧, పూర్ణానకం (న) ౨,
ఉత్సవకాలే=ఉత్సవతరుణమునందు, య
త్ అలంకారాంబరాదికం = ఏయలంకార
వస్త్రాదికము, హర్షాత్=సంతోషమువల్లఁ
ఆకృప్య=లాగి, గృహ్యతే = గ్రహింప
బడునో, తత్=అది,

మన్దనం (న) సురతే=రతికాలమునందు,
కర్ణదేశేషు=చెవులలో, దేశీయభాషయా
=దేశభాషచే, దంపత్యోః మందం యత్
జల్పితం=దంపతులయొక్క మెల్లనిప్రసం
గము ఏదో, తత్=అది, “మన్దనం” అని
బుధాః=విద్వాంసులు, విదుః=తెలిసికొను
చున్నారు.

ఉపయాచితకం ౧, దివ్యదోహదం (న) ౨,
మనోరాజ్యస్య=కోరికయొక్క సిద్ధయే=సిద్ధి
కొఱకు, దేవేభ్యః=దేవతలకొఱకు, యత్
దీయతే=ఏదిఈయఁబడునో, తత్=అది “ఉప
యాచితకం దివ్యదోహదము” అని బుధాః
విదుః=పండితులు తెలిసికొనుచున్నారు.

దైవప్రశ్నం ౧, ఉపశ్రుతిం ౨, (న)
నక్తం=రాత్రి, నిర్గత్య=బయలుదేరి, య
త్కించిత్ శుభాశుభవచః=శుభము అశు
భమగు ఏషాద్విమాటయేని, శ్రూయతే=
వినఁబడునో, తత్=అది, ధీరాః=పండితులు,
“దైవప్రశ్నం ఉపశ్రుతిం” అని, విదుః =
తెలిసికొనుచున్నారు.

పృథ్వీసూత్రకమిత్యాహు
రింద్రతూలం మనీషిణః, గ్రీష్మ
హాసం వంశకఫం వాతతూలం
మగుధ్వజః. ౨౩

దశేంధనో గృహమణిః
స్నేహశః కజ్జలధ్వజః, జటా
బ్యాలో దశాకర్షీ కథితో
బహుదృశ్వభిః. ౨౪

గోమయచ్ఛత్రికామా
హుర్దిలీరం చ శిలీంధ్రకం,

ఉర్వ్యంగం చ వశారో
హం గోలాసముప రే విదుః. ౨౫

హిమవాహో హేమకూట
శ్చ నిషధో మేరురేవ చ,
చైత్రః కర్ణీ చ శృంగీ చ స
ప్రైతే వర్షపర్వతాః. ౨౬

ఇతి శ్లోకావధిః.

వ్యాధో మృగవధాజీవః
నిషాదః ఫుల్కసః ప్లవః,

శాలవాయజమిచ్ఛంతి వై
దూర్యనుణిముత్తమాః. ౨౭

పృథ్వీసూత్రకం ౧, ఇంద్రతూలం ౨,
గ్రీష్మహాసం ౩, వంశకఫం ౪, వాతతూ
లం ౫, మగుధ్వజః ౬, ఇవి మనీషిణః =
విద్వాంసులు, పృథ్వీసూత్రకం = గాలిపటము
దారమని, ఆహుః = పలుకుచున్నారు.

దశేంధనః ౧, గృహమణిః ౨, స్నేహ
శః ౩, కజ్జలధ్వజః ౪, జటాబ్యాలుః ౫,
దశాకర్షీ (న) ఇవి, బహుదృశ్వభిః = పండి
తులచేత (వీవృత్తి = వీచమని) కథితః = చెప్పఁ
బడుచున్నది.

గోమయచ్ఛత్రికాం, (సీ) విలీరకం ౨, శి
లీంధ్రకం (న) ౩, ఇవి గోమయచ్ఛత్రికాం
= పుట్టకొక్కని, ఆహుః = చెప్పుచున్నారు.

ఉర్వ్యంగం ౧, వశారోహం ౨, (న)
గోలాసం ౩, (న) ఇవి, అపరే = ఇతరులు, పుట్ట
కొక్కు అని విదుః = తెలిసికొనుచున్నారు.

హిమవాహో (త్) ౧, హేమకూటః
౨, నిషధః ౩, మేరుః ౪, చైత్రః ౫, కర్ణీ
(న్) ౬ శృంగీ (న్) (పు) ఏతే సప్త = ఈ
యేడుగు, వర్షపర్వతాః = వర్షపర్వతముల
పేరులు.

వ్యాధః ౧, మృగవధాజీవః ౨, నిషా
దః ౩, ఫుల్కసః ౪, ప్లవః ౫ బోయవాని
పేరులు.

శాలవాయజః ౧, వైదూర్యమణిః ౨,
౨, వైదూర్యమణిః = వైదూర్యమణిని, వా
లవాయజం = వాలవాయజమని, ఉత్తమాః
= ఉత్తములు, ఇచ్ఛంతి = తలంచుచున్నారు.

కాలగ్రంధిః సమాః సంవత్సర
సమానో యుగాంశకః,

మాసో వర్షాంశకః శ్రా
మో వర్షాంగస్యాదవార్షణః.

మదయోగవిధానం తు
వ్యస్తారం కరిణాం విదుః,

పుష్టవంశస్య యన్తాంసం
తన్తనం తత్ప్రచక్షతే. ౨౯

కర్ణవేధనికా ప్రోక్తా నాలి
కేతి విహణినాం,

ప్రవేష్టమంతఃస్వేదానాం
దంతమాంసం విదుర్బుధాః.

కుమారభృత్యా గర్భి
ణ్యాః పరిచర్యాభిధీయతే,

నవోధావస్త్రమానంద ప
టమిచ్ఛంతి సూరయః. ౩౦

కర్ణిసుతో మూలదేవో
మూలభద్రః కులాంకురః,

కాలగ్రంధిః ౧, సమాః (సీ. బ.) ౨,
సంవత్ (త్) ౩, మాసమాసః ౪, యు
గాంశకః ౫, ఇవి సంవత్సరము చేరులు.

మాసః ౧, వర్షాంశకః ౨, శ్రామః ౩,
వర్షాంగః ౪, అవార్షణః ౫, ఇవి అవార్షణః
= దినసమూహము, స్యాత్ = అగును. (నెల
యని అర్థము.)

వ్యస్తారః (పు) ౧, కరిణాం = ఏనుగుల
యొక్క మదయోగవిధానం = మదముకలి
గించురీతి అని, విదుః = తెలిసికొనుచున్నారు.

తన్తనః, (పు) పుష్టవంశస్య = ఏనుగు
వెన్నెముకయొక్క, మాంసం = యత్ = ఏవి
యో అది, ప్రచక్షతే = చెప్పబడుచున్నది.

నాలికా (సీ) ౧ విహణినాం = ఏనుగుల,
కర్ణవేధనికా = చెవులుకుట్టుసూది, ప్రోక్తా =
చెప్పబడినది.

ప్రవేష్టం ౧, అంతఃస్వేదానాం = లోపల
చెమటగల యేనుగులయొక్క, దంతమాం
సం = దంతమాంసము అని, బుధాః విదుః =
పండితులు తెలిసికొనుచున్నారు.

కుమారభృత్యా (సీ) ఇది గర్భిణ్యాః
పరిచర్యా = గర్భవతికూడిగమని, అభిధీయ
తే = చెప్పబడుచున్నది.

నవోధావస్త్రం ౧, ఆనందపటః ౨,
ఇవి సూరయః = పండితులు, నవోధావస్త్రం
= మధుపర్కమని, ఇచ్ఛంతి = తలంచుచు
న్నారు.

కర్ణిసుతః ౧, మూలాదవః ౨, మూల
భద్రః ౩ కులాంకురః ౪, గ్రామదేవత
చేరులు.

శ్రేష్ఠామూలీయ మిచ్ఛం
తి మాసమాషాధపూర్వ
జమ్. 3౨

నిత్యకర్త సమాచార నిష్ఠ
రత్నే కదుంకతా,

వీణానుబంధోధీమద్భిరుప
నాహోఽభిధీయతే. 3౩

స్యాత్పాలికాకుంత లికా
దధ్యాదిచ్చేదనీతుయా,

వైశాఖోదధిచారస్యాత్త
క్రాటః కరధర్మణః. 3౪

స్యాదాషాధభవో భా
మో నవార్చిర్గగనోత్సుకః,

పంచార్చిశ్శ్రవిత్రాజోజ్ఞ
ఏకాంగః ప్రహర్షణః. 3౫

దీదివిద్వాదశార్చిఃస్యాజ్ఞీవ
సాక్ ఫల్లనీ భవః,

కావ్యో దైత్యపురోధా
స్యాత్ షోడశార్చిర్మూభవః.

ఉపప్లవోకచః కేతురాశ్లే
షాధవః ఆహికః,

ఘోతీరథోగ్రహధారో
ధ్రువ ఉత్తానపాదజః. 3౬

ఆషాఢపూర్వజః (పు) ౧, శ్రేష్ఠామూ
లీయః ౨, శ్రేష్ఠమాసమని; ఇచ్ఛంతి =
తలంచుచున్నారు.

కదుంకతా (సీ) ౧, నిత్యకర్త సమా
చారనిష్ఠరత్నే = నిత్యకర్తముల బాగుగా
చేయుటయందలి కష్టమునందు వ్రతించును.

వీణానుబంధః ౧, ఉపనాహః ౨, ఇవి
ధీమద్భిః=పండితులచే, వీణానుబంధః=వీణె
తంతులుండుతావని, అభిధీయతే = చెప్ప
బడుచున్నవి.

పాలికా ౧, కుంతలికా ౨, ఇవి దధ్యా
దిచ్చేదనీ=కవ్వముగుత్తి, స్యాత్ = అగును.

వైశాఖః ౧, దధిచారః ౨, తక్రాటః
౩, కరధర్మణః ౪, ఇవి కవ్వపుకట్ట పేరులు.

ఆషాఢభవః ౧, భామః ౨, నవార్చిః
(సీ) ౩, గగనోత్సుకః ౪, (రూ. గగనో
త్సుకః) ఇవి అంగారకుని పేరులు.

పంచార్చిః ౧, శ్రవిత్రాజః ౨, జ్ఞః ౩,
ఏకాంగః ౪, ప్రహర్షణః ౫, ఇవి బుధుని
పేరులు.

దీదివిః ౧, ద్వాదశార్చిః సీ ౨, జీవః ౩,
సాక్ ఫల్లనీభవః ౪, ఇవి బృహస్పతి పేరులు.

కావ్యః ౧, దైత్యపురోధాః సీ ౨,
షోడశార్చిః సీ ౩, మూభవః ౪, ఇవి
శుక్రుని పేరులు.

ఉపప్లవః ౧, కచః ౨, కేతుః ౩, ఆశ్లే
షాభవః ౪, ఆహికః ౫, ఇవి కేతువు పేర్లు.

ఘోతీరథః ౧, గ్రహధారః ౨, ధ్రువః
౩, ఉత్తానపాదజః ౪, ఇవి ధ్రువుని
పేర్లు.

స్వర్భానుం గ్రహకల్లోలం
విదురభ్రపిశాచకం,

వనీపకో యాచనకో వసు
కీటో ముఖంపచః. 3౮

జాయమానవిషాణాగ్రే
కటాహో మహిషీశిశౌ,

ఛేదో హస్తేన సస్యానాం
కటభంగ ఉదాహృతః. 3౯

జలత్రా జంగమకుటీకావా
రీమూర్ధకర్పరీ,

ఉష్ణవారణముత్కూటశ్చ
క్రాంగంచపుటోటజమ్. ౪౦
మునీనాంచచిత్రాకుట్యాం
పర్ణోటజసహోటజౌ,

కారో త్తరశ్చవీనాహీప్ర
హిరంధూర్జలాంబికా. ౪౧

జలకూపీ జలాష్ఠీలీతలకం
పుష్కరిణ్యపి,

ఆసన్నా స్తమయః కశ్చిదు
పధూపిత ఇష్యతే. ౪౨

తత్త తాదిత్యముక్తాం తు
వదంత్యంగారిణీం దిశః,

స్వర్భానుః ౧, గ్రహకల్లోలః ౨, అభ్ర
పిశాచకః 3, ఇవి, అభ్రపిశాచకం=రాహు
వని, విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

వనీపకః ౧, యాచనకః ౨, వసుకీటః
3, ముఖంపచః ౪ యాచకునిపేరులు.

కటాహః (పు) ౧, జాయమాన=పుట్టు
చున్న, విషాణాగ్రే = కొమ్ములచివరగల,
మహిషీశిశౌ=గేదెదూడపేరు.

కటభంగః(పు) ౧, హస్తేన=చేతితో, స
స్యానాం=పైరులయొక్క, ఛేదః=కోయుట
గా, ఉదాహృతః=ఉదహరింపబడుచున్నది

జలత్రా ౧, జంగమకుటీ ౨, కావారీ
3, మూర్ధకర్పరీ ౪ ఇవివానలో నుపయో
గించు గూడపేరులు.

౧, ఉష్ణవారణం ౨, ఉత్కూటః 3, చ
క్రాంగం ౪, పుటోటజంగోడుగుపేరులు.

వర్ణోటజః ౧, సహోటజః ౨, మునీ
నాంచితకుట్యాం = మునులచే గట్టబడిన
గుడిసె పేరు.

కారో త్తరః ౧, చవీనాహీ ౨, ప్రహీ
రంధూః 3, జలాంబికా ౪ బావిపేరులు.

జలకూపీ ౧, జలాష్ఠీలీ ౨, తలకం 3,
పుష్కరిణి ౪ ఇవికోనేరుపేరు.

ఉపధూపితః (పు) ౧, కశ్చిత్ ఆసన్నా
స్తమయః=చావుసమీపించినవాడు, అని
ఇష్యతే=తలంపబడుచున్నది.

అంగారిణీ (నీ) ౧, తత్త తాదిత్యము
క్తాందిశం=అప్పుడే సూర్యుడు అస్తమిం
చిన దిక్కును, "అంగారిణీం" అని వదంతి
=చెప్పుచున్నారు.

అగారియం పతాకానాంకలి
కానిర్గమో భవేత్ ౪౩

గాంధారం త క్తచూర్ణం
తు సిందూరం ర క్తవాలుకమ్, ౪

కృష్ణత్యా విభవాన్వేషి
పార్వికః సంధిజీవకః. ౪౪

అశ్వరొ భవేద్వైరః కు
సుమాలః కుబ్జభలః,

ప్రోక్తః కరిక్కుసుంభస్తువా
గ కేసరచూర్ణ కే. ౪౫

బర్బరం బర్బరీకం చ బర్బ
రీత్యపి చేమ్యతే,

అభావాస్త్రీపరిత్యాగస్తు
రగ బ్రహ్మచర్యకమ్. ౪౬

యమిశాం యద్రతం గో
స్థం తత్థంజనతరం విదుః,

పాపానామనకః ప్రాంతః
కటకోలః పతన్ద్రహః. ౪౭

అగారియం (న) ౧, పతాకానాం=మోదు
గు చెట్టుల, కలికానిర్గమః = మొగ్గలబుట్టుక
వేరు, భవేత్=అగును.

గాంధారం (న) ౧, త క్తచూర్ణం ౨,
సిందూరం ౩, ర క్తవాలుకం ౪, సిందూర
మువేరు.

పార్వికః ౧, శ్చందీవకః ౨, (కుష్మ
త్యావిభవాన్వేషి) ప్యాత్, (యీరెం
డున్ను పిశుముడగుఁడు.) (యీ ౨ న్ను
కుష్మత్యావిభవాన్వేషి సూచకునికీ వేర్లు.)

అశ్వరః ౧, శ్చారః ౨, కుసుమాలః
౩, కుబ్జభలః ౪ ఇవి చౌరః=పగటిదొంగ,
భవేత్=అగును.

కరికుసుంభః ౧, నాగ కేసరచూర్ణకః
౨, ఇవి నాగ కేసరచూర్ణ కే=నాగ కేసరచూ
ర్ణమందు, ప్రోక్తః=చెప్పబడెను.

బర్బరం (న) ౧, బర్బరీకం ౨, బర్బరీ (ఈ
నీ) ౩, ఇవి బర్బరీతి=హింసులమను పర్వత
భాతువుగా, ఇమ్యతే=తలంపబడుచున్నది.

తురగ బ్రహ్మచర్యకం (న) ౧, అభావా
త్=లేకపోవుటవల్ల, స్త్రీపరిత్యాగః=ఆడు
దానిని వదులుటవేరు.

ఖంజనతరం (న) ౧, యమినాం=పన్యా
సులయొక్క, గోవ్యం=రహస్యముగు, య
త్సరతం=ఏసంభోగము గలదో, తత్=
అది ఖంజనతరమవి, విదుః = తెలిసికొను
చున్నారు.

ఆచామనకః ౧, ప్రాంతః ౨, కటకోలః
౩, పతన్ద్రహః ౪ ఇవి తమమడిగె వేరులు.

మేలామంహామసిమణి
సీథాసీమసిప్రసూః,

వాలోపరితంతువిదుః పం
హావటముకన్కటం. రళ

సారీణాం మండలీనృత్యం
బుథా హల్లిషకం విదుః,

మూరిచో యాజకగజో
రాజహస్తీ మదోత్కటః. రళ

అలంకారసువర్ణం యత్
తచ్చృంగీకనకం మతమ్,

రతిలతం నిధువనం సం
యోజనమితి స్మృతం. గం

జీమూతకుటకుట్టిర కుట్ట
రాః కంఠరాకరః,

ఉద్దేశో గండకూపస్తు ప
ద్యతస్యాభిధీయతే. గం

వాసిలా భేనుకా వైవ
మా చ కైవే మరా,

మేలా ౧, మంహాః ౨, మసిమణి ౩,
మసిథానీ (ఈ. సీ) ౪ మసిప్రసూః ౫
సీరాబుద్ధి పేరులు.

వాలోపరితం (న) ౧, పంహావటం,
ఉరన్కటం ౩; ఇవి బాలురు కట్టుకొను
బట్టకు పేరులు.

హల్లిషకం (న) ౧, సారీణాం = స్త్రీల
యొక్క, మండలీనృత్యం = వలయా
కారనృత్యముగా, విదుః = తెలిసికొను
చున్నారు.

మూరిచా ౧, యాజకగజః ౨, రాజ
హస్తీ (న్) ౩, మదోత్కటః ౪ ఇవిరాచ
యేనుగు పేరులు.

శృంగీకనకర (న) ౧, అలంకారసువ
ర్ణంయత్ = ఏ అలంకారసువర్ణముగలదో,
తత్ = అది, శృంగీకనకం = శృంగీకనకమని,
మతం = ఇష్టమగుచున్నది.

రతిలతం (న) ౧, నిధువనం ౨, స
యోజనం ౩, ఇవి మైథునమునుగా,
స్మృతం = చెప్పబడెను.

జీమూతకుటః ౧, (పు) కుట్టిరః ౨, కు
ట్టారః ౩, కంఠరాకరః ౪ ఇవి పర్వతము
పేర్లు.

గండకూపః ౧, (పు) పర్వతస్య = పర్వత
ముయొక్క, ఉద్దేశః = ప్రేరణ, గండ
కూపముగా, అభిధీయతే = చెప్పబడె
చున్నది.

వాసిలా ౧, (సీ) భేనుకా ౨, మా ౩,
కైవే (ఈ. సీ) ౪ ఇవి వీరులుగా, మా
= తెలుసుదగినవి.

బ్రహ్మాంగభూః క్రతుపశుః బ్రహ్మాంగభూః (ఉ. పు.) ౧, క్రతుప
సింహవిక్రాంతవాజినౌ. ౫౨ శుః ౨, (ఉ) సింహవిక్రాంతః ౩, వాజీ ర
(న్. పు) గుఱ్ఱమునకు పేర్లు.

సముద్రగా నిర్ఘ్నిరిణీ త సముద్రగా (ఆ. సీ) ౧, నిర్ఘ్నిరిణీ (ఈ.
లోదా జంబాలినీ శైవలినీ సీ) ౨, తలోదా ౩, జంబాలినీ ర, శైవ
తరంగిణీ, లినీ ౫, తరంగిణీ ౬ నదికి పేర్లు.

విపాతకాదంబకపత్రవా విపాతః (పు) ౧, కాదంబకః ౨, పత్ర
హః, పత్రీ ఖగో వీరతరో ౨ వాహః ౩, పత్రీ (న్) ర, ఖగః ౫, వీరత
స్త్రకంటకః. ౫౩ రః ౬, అస్త్రకంటకః ౭ ఇవి బాణమునకు
పేర్లు.

వర్ణదూతః స్వస్తిముఖో వర్ణదూతః ౧, స్వస్తిముఖః ౨, లేఖః
లేఖో వాచికహరకః, ౩, వాచికహరకః ౪ ఇవి ఉత్తరమునకు
పేర్లు.

లేఖో నిబధ్యతే యేన కాచనకా ౧, యేన=ఎందుచేత, లేఖః
తత్ర కాచనకాభిధా. ౫౪ నిబధ్యతే; = జాబుమూయబడుచున్నదో,
తత్ర=అందు, కాచనకాభిధా = కాచన
యనిపేరు. (కవరు)

షోరాచ్చం మాణిమంథం షోరాచ్చం ౧, (న) మాణిమంథం ౨,
చ విదుః సింధూపలం బుధాః, సింధూపలం ౩, ఇవి బుధాః=విద్వాంసులు
సైంధవణముగా, విదుః = తెలిసికొను
చున్నారు.

పిశితం పలలం మాంసం పిశితం (న) ౧, పలలం ౨, మాంసం,
క్రవ్యమామిషముద్ధసమ్. ౫౫ ౩, క్రవ్యం ర, ఆమిషం ౫, ఉద్ధసం ౬
ఇవి మాంసము పేర్లు.

పారావారమహాకచ్ఛౌ మ పారావారః (పు) ౧, మహాకచ్ఛౌ ౨,
హీస్తాచీరణారదా, మహీస్తాచీరం (న) ౩, దారదః ౪ ఇవి
సముద్రమునకు పేర్లు.

జిహ్వదరః కీకశాస్యశ్చం జిహ్వదరః (పు) ౧, కీకశాస్యః ౨, చంచు
చంచు త్తర్కశాయినౌ. ౫౬ మత్ (త్) ౩, తర్కశాయీ (న్) ర ఇవి
పక్షికి పేర్లు.

ఇంద్రక్రీడాసరః ప్రాజ్ఞై నందీసరః (స. న) ౧, ప్రాజ్ఞైః=ప్రాజ్ఞాలచే
న్నందీసర ఇతి స్మృతా, ఇంద్రక్రీడాసరః = ఇంద్రునిక్రీడాసరస్సు
అని, స్మృతం=చెప్పబడినది.

ధూమోర్ణాపతి రుద్దిప్తుః ధూమోర్ణాపతిః (ఇ. పు) ౧, యమేః
యమోమహిషవాహనః ౧౨ ౨, మహిషవాహనః ౩ ఇవి యమః, ఉద్ది
ప్తుః=యముడని ఉద్దేశించబడెను.

పయోఘనో మేఘకఫో పయోఘనః (ఆ. పు) ౧, మేఘకఫః
ఘనోపలో మేఘాస్థి బీజోదక ౨, ఘనోపలః ౩, మేఘాస్థి (ఇ. న) ౪,
తోయడింభాః, బీజోదకం (ఆ. న) ౫, తోయడింభః ౬
ఇవి వడగండ్లకు పేర్లు.

శంపాచిరాభా చపలాచ్చ శంపా (ఆ. సీ) ౧, అచిరాభా ౨, చపలా
టాభా హ్లాదిన్యధీరా ఘనవల్లి ౩ ఛటాభా ౪, హ్లాదినీ (ఈ. సీ) ౫, అధీ
కా చ. ౫౮ రా ౬, ఘనవల్లి కా ౭ ఇవి మెలుపునకు
పేర్లు.

పాదాలిందీ తరండా నౌ పాదాలిందీ (ఈ. సీ) ౧, తరండా ౨,
స్తరణిస్తారణి స్తరిః, నౌః (ఔ. సీ) ౩, తరణిః (సీ) ౪, తారణిః
౫, తరిః ౬ ఇవి పడవపేర్లు.

కిలాటః శోషితక్షీరపిండ కిలాటః ౧, శోషితక్షీరపిండః = పాలు
స్సూరిభిరివ్యతే. ౫౯ కాచగా మిగిలినగడ్డ, సూరిభిః ఇవ్యతే=
పండితులచే చెప్పబడుచున్నది.

కాలాయసమయ స్థిత్త్వం కాలాయసం (ఆ. న) ౧, అయః, (స.
గిరిసారం చ శ స్తకం, న) తీత్త్వం ౩, గిరిసారం ౪, శ స్తకం ౫
ఇవి లోహమునకు పేర్లు.

హయ్యంగవీనం సరజం హయ్యంగవీనం (న) ౧, సరజం ౨, మం
మంధజం చ కలంబుటమ్. ౬౦ ధజం ౩, కలంబుటం ౪ ఇవి నవనీతము
నకు పేర్లు.

ఏకశఫాంఘ్రికం బంధ దామాంచలం (ఆ. న) ౧, బుధాః=
మాహు ర్దామాంచలం చ విద్వాంసులు, ఏకశఫాంఘ్రికం=గుట్టముల
బుధాః, పాదమునకు కట్టునట్టి, బంధం=బింధనము
గా, ఆహుః=చెప్పుచున్నారు.

వేత్తా స్త్రీపుంసయోశ్చ సాముద్రికః (అ. త్రి) ౧, స్త్రీపుంస
హ్నా సాముద్రిక ఉదాహృ యోః = స్త్రీపుంసయోశ్చ, చిహ్నం =
ఈ. ౬౧ చిహ్నమును, వేత్తా = తెలుసుకొన్నవాడు,
(సాముద్రికుడని) ఉదాహృతః = చెప్పబడుచున్నాడు.

తింతిలీకాస్థిభిద్యూతక్రీ చుంచులికి (ఇ. సీ) ౧, తింతిలీకాస్థిభిః
దాయాం చుంచులిర్భవేత్, = చింతగింజలచే, ద్యూతక్రీదాయాం =
జూదమాడుటయందు, భవేత్ = యగును.
(వామనగుంటలాటకానోపు)

వక్రాలలాటగా స్తిస్తో భస్త త్రిపుండ్రకం (అ. న) ౧, లలాటగాః =
రేఖాత్రిపుండ్రకమ్. ౬౦ లలాటమందున్న, వక్రాః = వంకరలైన,
తిస్త్రః = మూడైన, భస్తరేఖాః = భస్త
రేఖలు.

హాలా కామాలికామం హాలా (అ. సీ) ౧, కామాలికా ౨,
డా ధీరా స్యాత్ మదనీ చ మండా ౩, ధీరా ర, మదనీ (ఈ. సీ) ౪,
మాధ్వీ చ, మాధ్వీ, (ఈ. సీ) ౬ ఇవి కల్లుకు పేర్లు.

అహుశ్చషకం తు పాన చషకం (న) ౧, పానపాత్రం ౨, పారి
పాత్రం పారిమవ్యసుతర్షణం (ఈ. సీ) ౩, అనుతర్షణం ర (ఇవి కల్లు
కవీంద్రాః. ౬౩ త్రాగు పాత్రమునకుఁ జేరులుగ) కవీం
ద్రాః = కవీంద్రులు (చెప్పుచున్నారు.)

కుశుంభః కరకశ్చైత్య కుశుంభః ౧, కరకః ౨, చైత్యముఖః
ముఖః కమండలుః స్పృతః, ౩, కమండలుః ర ఇవి కమండలువుగా
స్పృతః = చెప్పబడుచున్నది.

అసహాయో నర్తకశ్చ తా తాలావచరః (అ. పు) ౧, అసహాయ
లావచర ఇష్యతే. ౬౪ నర్తకః = ఓంటరిగానర్తనముచేయువాడు
(తాలావచరుడని) ఇష్యతే = చెప్పబడు
చున్నాడు.

ఋతః కాముదీ వృక్షో కాముదీవృక్షః ౧, దీపవృక్షః ౨,
దీపవృక్షః శిఖితరుః, శిఖితరుః ౩ ఇవి దీపస్తంభమునకుఁ
జేరులు.

కోణాగరే తథా సర్వః కౌముదీచారః (పుం) కోణాగరే =
కౌముదీ చార ఇష్యతే, ౬౫ ఆశ్వయుజపూర్ణిమయందు, తథా = ఇ
నిధముగా, సర్వః=పండితులచే, “కౌముదీ
చారః” అనుపదము ఇష్యతే=చెప్పబడు
చున్నది.

సముద్రగృహ మిత్యా సముద్రగృహం ౧, జలయంత్రనికే
హుర్జలయంత్రనికేతనం, తనం ౨ ఇవి సముద్రగృహమితి=సముద్ర
గృహమని, ఆహుః=చెప్పుచున్నారు.

ప్రేతాదిభిర్నహితో యః ఆవిష్టః, (పు) ప్రేతాదిభిః యః గృహీ
స ఆవిష్టోఽప్రమన్నహిః ౬౬ తః, ప్రేతాదులచే ఎవడు గ్రహింపబడి,
బహిః ప్రమణ్ = వెలుపలతిరుగునో, సు
వాడు.

హిమమింద్రాగ్నిధూమశ్చ హిమం ౧, ఇంద్రాగ్నిధూమః ౨,
ఖబాష్ప రజనీజలం, ఖబాష్పః ౩, రజనీజలం ౪ ఇవి మంచు
పేరులు.

యే శివాయతనోత్సృష్టా సుంధ్యాబలిః యేశివాయతనోత్సృష్టాః
తే సుంధ్యాబలయో వృషాః =ఏవి శివాలయమందు విడువబడినవో,
తేవృషాః = ఆయెద్దులు “సుంధ్యాబలిః”
అనబడును.

విషాక్తాస్త్రహతస్యాహుః గృంజనం (న) విషాక్తాస్త్రహతస్య =
పశోర్మాంసం తు గృంజనం, విషముపూసిన ఆయుధముచేఁజంపబడిన,
పశోః మాంసం=శుమాంసము. “గృంజ
నం” అని ఆహుః=చెప్పబడుచున్నది.

ధూమికా ధూమమహి ధూమికా ౧, ధూమమహిషీ ౨, హి
షో హిమయుంటిః కుహే మయుంటిః ౩, కుహేలికా, ౪ ఇవి పాగ
లికా. ౬౮ మంచుపేరులు.

బోతాచ్ఛాదనమాహు బోతాచ్ఛాదనం (న) ౧, వరక్కృత్తి,
స్తువరకమథవస్త్రకృత్తిమం ౩ వస్త్రకృత్తిమం ౩, శుభదములను దేరా
వయ్య, అని కవయః=కవులు, ఆహుః = చెప్పు
చున్నారు.

తంత్రవిముక్తం వాసో నిష్ప్రవణిః ౧, నిష్ప్రవాణిః ౨, తంత్ర
నిష్ప్రవణిం నిష్ప్రవాణిం చ. విముక్తం = మగ్గమునుండితీసిన కొత్తదగు,
వాసః = ముస్త్రము వేరులు.

మహాఘోషం క్రయా మహాఘోషః ౧, క్రయారోహః ౨,
రోహం హట్టం పశ్యాజిరం హట్టః ౩ పశ్యాజిరం, (న) ఇవి హట్టం =
విదుః, అంగడివీధినిగా, ఆహుః = చెప్పుచున్నారు.

బహుమానుషసంకీర్ణం ని నిర్ఘటం ౧, కరాంగణం ౨ ఇవి బహు
ర్ఘటం చ కరాంగణమ్. ౨౦ మానుషసంకీర్ణం = వెక్కుబడులచే వ్యాప్త
మైన అంగడివీధి.

శాలభంజీ దారుగర్భా శాలభంజీ (ఈ. సీ) ౧, దారుగర్భా
కురంతీ దారుపుత్రికా, ౨, కురంతీ ౩, దారుపుత్రికా ౪ ఇవి
కొయ్యబొమ్మ వేరులు.

కాదంబినీ నవోమేఘః కాదంబినీ (ఈ. సీ) ౧, కాలీ ౨, కా
కాలీ స్యాత్కాలికాపి చ. లికా. ౩ ఇవి, నవోమేఘః = నవమేఘబృం
దమువేళ్లు.

క్రోశధ్వనిః క్రోశతాలా క్రోశధ్వనిః ౧, క్రోశతాలః ౨, ధ
ధక్కా విజయమర్దలః, క్కా (ఆ. సీ) ౩, విజయమర్దలః ౪ డం
కా వేరులు.

స్యాత్ప్రతిపత్తిః పటహాః ప్రతిపత్తిః ౧, పటహః ౨, లంపాపట
లంపాపటహ ఇత్యపి. ౨౨ హః ౩ ఇవి పటహః = తప్పేట, స్యాత్ =
అగును.

కుకూలం కాయవలనం కుకూలం (న) ౧, కాయవలనం ౨,
తనుత్రం దంశనం విదుః, తనుత్రం ౩, దంశనం ౪ కవచము
వేరులుగా, విదుః = తెలిసికొనుచున్నారు.

శిరస్త్రం శీర్షరక్షం చ శీ శిరస్త్రం ౧, శీర్షరక్షం ౨, శీర్షరక్షం
ర్షణ్యం శీర్షకం చ తత్. ౨౩ ౩ ఇవి ఇనుపగొలుసు కుల్లాయి వేరులు.

బాలి కా (ఆ. సీ) ౧, లోహమయీ
బాలస్థాయాంగరక్షిణీ, = లోహముతో చేసిన, బాలస్థాయ = వల
వలెనుండు. అంగరక్షిణీ = కవచము, స్యాత్
= అగును.

పన్నంధ్రీ పాదవిరజాః కో పన్నంధ్రీ ౧, పాదవిరజా స. (సీ) ౨, శ్రీ పాదరథీ భవేత్. ౭౪ కోశీ ౩, పాదరథీ (ఈ. సీ) ౪ మీఁగాలు సగము కప్పియుండు ఇనుపపాదరక్ష, భవేత్=అగును.

రుచకం లవణం యౌరం రుచకం ౧, లవణం ౨, యౌరం ౩, తీక్ష్ణం జలరసం విదుః, తీక్ష్ణం ౪, జలరసం ౫ ఇవి ఉప్పు అని విదుః=తెలియుచున్నారు.

జ్యోతిర్బిజం చ ఖద్యోతం ధ్యాంతోన్మేషం తమో తోన్మేషం ౩, తమోమణిః ౪ ఇవి మెఱుమణిః. ౭౫ గుడుపురుగు పేరులు.

జలశూకరజలజిహ్వా జల జలశూకరః ౧, జలజిహ్వః ౨, జలకం కంటకవార్భటా తథానక్రే, టకః ౩, వార్భటః ౪, నక్రః ౫ ఇవి నక్రే మొసలియనునర్థము గలవి.

జలనకులజలబిడాలౌ నీ జలనకులః ౧, జలబిడాలః ౨, నీరా రాఖు జలప్లవాపుధ్రే. ౭౬ ఖుః ౩, జలప్లవః ౪, ఉధ్రః ౫ ఇవి నీటి పిల్లి పేరులు.

శిశుమారో జలకపిశ్చప శిశుమారః ౧, జలకపిః ౨, చపలాంగః ౩, లాంగోఽసిపుచ్చకః, అసిపుచ్చకః ౪ ఇవి జలజంతువిశేషములు. గ్రాహో జలకిరాటశ్చ న గ్రాహః ౧, జలకిరాటః ౨, నక్రరాజః ౩, జలాంటకః ౪ ఇవి గుఱ్ఱపుమూతి చేప పేరులు.

మృతకాంతకశ్చ భీరుర్వృ మృతకాంతకః ౧, భీరుః ౨, వృకః ౩, కధూర్తశయాలు వంచకాభ ధూర్తః ౪, శయాలుః ౫, వంచకః ౬, రుజః, అభరుక్ (జ) ౭ ఇవి నక్క పేరులు.

శాలామృగోఽస్థిభక్షో గ్రా శాలామృగః ౧, అస్థిభక్షః ౨, గ్రామ మమృగో మండలః కపిలః. మృగః ౩, మండలః ౪, కపిల్క ౫, ఇవి కుక్క పేరులు.

ఉల్కాముఖిశృగాలీయా దీప్తిజిహ్వ (సీ) ౧, చూ=వీచి, ఉల్కాముఖిశృగాలీ = కొటివివంటిముఖముగల దో, సా=ఆది, మతా=చెప్పబడుచున్నది.

స్కంధవాహస్తు శంకశ్చ స్కంధవాహః ౧, శంకః ౨, శృంగీ
శృంగీ గోరక్షధూర్తిలః ౭౯ (న. పు) ౩, గౌః (ఓ. పు) ౪ అక్షధూ
ర్తిలః ౫ ఇవి బండివ్రాగు ఎద్దుపేరులు.

హేరంబః కాసరశ్చైవ హేరంబః ౧, కాసరః ౨, రక్తాక్షః ౩,
రక్తాక్షః సై రిభస్తథా, సై రిభః ౪ ఇవి దున్నపోతు పేరులు.

రోమశో బహురోమా రోమశః ౧, బహురోమా (న్. పు)
స్యాదురణశ్చపుకూదరః ౮౦ ౨, ఉరణః ౩, పుకూదరః ౪ ఇవి మేక
పేరులు.

ఇడిక్కస్తు బాలవాహ్య ఇడిక్కః ౧, బాలవాహ్యః ౨, వన
వనచ్చాగోఽతిరోమశః, చచ్చాగః ౩, అతిరోమశః ౪

వరణోధూమ్రశూకఃస్యా వరణః ౧, ధూమ్రశూకః ౨, ఉష్ణః
దుష్ప్రఃశృంఖలకస్తథా. ౮౧ ౩, శృంఖలకః ౪ ఇవి ఒంటెపేరులు.

చక్రముఖఃసూచిరోమా చక్రముఖః ౧, సూచిరోమా (న్. పు)
వరాహః స్థూలనాసికః, ౨, వరాహః ౩, స్థూలనాసికః ౪ ఇవి
పందిపేరులు.

కంఠీరవస్తు పారీంద్రః కేస కంఠీరవః ౧, పారీంద్రః ౨, కేసరీ (న్. పు)
గీ గజమాచలః. ౮౨ ౩, గజమాచలః ౪ ఇవి సింహముపేరు.

నేత్రపిండో వృషాహరో నేత్రపిండః ౧, వృషాహరః ౨, మే
మేనాదః కుందమః స్పృతః, నాదః ౩, కుందమః ౪ ఇవి పిల్లిపేరులు.

గంధాఖుర్గంధనకులశ్చుం గంధాఖుః ౧, గంధనకులః ౨, చుం
చుః పుంవృష ఉచ్యతే. ౮౩ చుః ౩, పుంవృషః ౪ ఇవి వాసనయెలుక
యని ఉచ్యతే చెప్పబడుచున్నవి.

ద్రోణోఽరిష్టోనాలిజంఘ ద్రోణః ౧, అరిష్టః ౨, నాలిజంఘః ౩,
ఆత్తఘోషస్తు మాద్గలిః, ఆత్తఘోషః ౪, మాద్గలిః ౫ ఇవి బొంత
కాకిపేరులు.

గోభంఢీరః పంకకీరో హ గోభంఢీరః ౧, పంకకీరః ౨ హాపుత్రీ
పుత్రీ రాజభట్టికా. ౮౪ ౩, రాజభట్టికా ౪ చీమకొక్కెరపేరు.

గంగాచిల్లి తు దేవట్టి వి గంగాచిల్లి (ఈ. సీ) ౧, దేవట్టి ౨,
శ్వకా జలకుక్కుటీ, విశ్వకా ౩, జలకుక్కుటీ ౪ ఇవి చీరపిట్ట
పేరులు.

విట్యారికో తు కుణపీ గో విట్యారికా (ఆ. సీ) ౧, కుణపీ ౨, రాటీ గోకిరాటికా. ౮౫ గోరాటీ ౩, గోకిరాటికా ౪ ఇవి గోరు వంక విశేషము పేరులు.

మృగేంద్ర చటకో ఘాతి మృగేంద్రచటకః ౧, ఘాతిపక్షి (న్. పు) ౨, గ్రాహకః ౩, మారకః ౪ ఇవి డేగపేరులు.

కులాలం కుక్కుటం ప్రా కులాలః ౧, కుక్కుటః ౨, కుక్కుభః ౩, కుహకస్వరః ౪ ఇవి అడవి కోడియని ప్రాహుః=చెప్పుచున్నారు.

కర్కరాక్షః కలాటీనఃఖం కర్కరాక్షః ౧, కలాటీనః ౨, ఖంజ లేఖః ౩, ఖంజనః ౪ ఇవి భరద్వాజపక్షి పేరులు.

ప్రాసాదకుక్కుటో ఝల్ల ప్రాసాదకుక్కుటః ౧, ఝల్లకంఠః ౨, గృహకపోతకః. ౮౭ ౩ ఇవి పాపరము పేరులు.

ధ్వంక్షపుష్టః కలకంఠో ధ్వంక్షపుష్టః ౧, కలకంఠః ౨, మధు కంఠః ౩, కుహూముఖః ౪ కోకిల పేరులు.

ఝంపాశీ మత్స్యరంకః ఝంపాశీ (న్. పు) ౧, మత్స్యరంకః ౨, జలమద్ధుః ౩, మణీచకః ౪ ఇవి మత్స్య రంగమను పక్షివిశేషము.

కలవింకశ్చిత్రపృష్ఠో గృ కలవింకః ౧, చిత్రపృష్ఠః ౨, గృహ నీడః ౩, వృషాయణః ౪ ఇవి పిచ్చుక పేరులు.

బరండా చిత్రపాదా చ బరండా (సీ) ౧, చిత్రపాదా ౨, చిత్రనేత్రా చ సారికా. ౮౯ చిత్రనేత్రా ౩, సారికా ౪ ఇవి గోరువంక పేరులు.

మయూరచటకో దక్షః మయూరచటకః ౧, దక్షః ౨, కృక వాకుః ౩, నిశాకరః ౪ ఇవి గ్రామపుకోడి పేరులు.

శతపత్రః సితాపాంగః శతపత్రః ౧, సితాపాంగః ౨, ప్రచ
ప్రచలాకీ చ చంద్రకీ. ౯౦ లాకీ (న్. పు) ౩, చంద్రకీ (న్) ౪ ఇవి
నెమలిపేరులు.

కిసలయమసితరురాగం వి కిసలయం ౧, తరురాగం ౨, లతా
దుర్లతాయావకం ప్రవాళం యావకం ౩, ప్రవాళం ౪ ఇవి చిగురు
చ,

తరునఖః ౧, సితాగ్రః ౨, దళసూచిః
గ్రదల సూచిరాం కిలద్రుమ ౩, రాంకిలః ౪, ద్రుమరః ౫, కంటకః ౬
రా. ౯౧ ఇవి చెట్టుముండ్లపేరులు.

ద్రోణీదళః సూచిపుష్పే ద్రోణీదళః ౧, సూచిపుష్పః ౨, జం
జంబూల క్రకచచ్ఛదః, బూలః, ౩, క్రకచచ్ఛదః ౪ ఇవి మొగలి
పేరులు.

మండాతిష్యఫలాథాత్రీ మండా (సీ) ౧, తిష్యఫలా ౨, థా
వల్యా పంచరసా శివా. ౯౨ త్రీ ౩, వల్యా ౪, పంచరసా ౫, శివా
౬ ఇవి ఉసిరికపేరులు.

సహస్రవీర్యా విరజా భా సహస్రవీర్యా ౧, విరజా ౨, భార్గవీ
ర్నవీ మండలీరుహ, (ఈ. సీ) ౩ మండలీ ౪, రుహ ౫ ఇవి
గరికపేరులు.

ప్రహర్షిణీ నిశాహ్వ చ ప్రహర్షిణీ (ఈ. సీ) ౧, నిశాహ్వ ౨,
అసా గంధఫలాశికా. ౯౩ అసా ౩, గంధఫలాశికా ౪ ఇవి పసుపు
పేరులు.

మృదుపుష్పః శూకతరుః మృదుపుష్పః ౧, శూకతరుః ౨, శిరీ
శిరీషో విషనాశనః, షః ౩, విషనాశనః ౪ ఇవి దిరిసెనచెట్టు
పేరు.

వరాహకాలీ కథితః సూ వరాహకాలీ ౧, సూర్యావర్తః ౨,
ర్యావర్తస్థ శాబ్దికైః. ౯౪ ఇవి శాబ్దికైః=వ్యాకరణజ్ఞులచే సూర్య
మణి పుష్పవృక్షముగా, కథితః = చెప్పబడుచున్నది.

వజ్రస్థానమహారో హ వజ్రవల్లీ ౧, అస్థిసంహారః ౨, హస్తి
సికుండ్లీ వనాలికా, కుండ్లీ ౩, వనాలికా ౪ నల్లేరుచెట్టు.

వనతి క్తస్త్రియాం గ్రీష్టా వనతి క్తః ౧, గ్రీష్టాతిరీటః ౨, పక్ష
తిరీటః పక్షసుందరః. ౯౫ సుందః ౩ ఇవి లొద్దుగ పేరులు.

మధుపుష్ప మధూకశ్చ మధుపుష్పః ౧, మధూకః ౨, గుడ
గుడపుష్ప మధుద్రుమః, పుష్పః ౩, మధుద్రుమః ౪ ఇవి ఇప్ప చెట్టు
పేరులు.

వృత్తపుష్పః ప్రావృషేణ్యో వృత్తపుష్పః ౧, ప్రావృషేణ్యః ౨,
హరిద్రస్తు హలిప్రియః. ౯౬ హరిద్రః ౩, హలిప్రియః ౪ ఇవి కడిమి
చెట్టు పేరులు.

ఏలాత్వచిసుగంధా చ ఏలా ౧, త్వచిసుగంధా ౨, పుటికా
పుటికాచర్తసంభవా, ౩, చర్తసంభవా ౪ ఇవి ఏలక కాయల
చెట్టు.

కూష్మాండకః పుష్పఫలో కూష్మాండకః ౧, పుష్పఫలః ౨, ఐన
ఘనవాసశ్చ వేష్టకః. ౯౭ వాసః ౩, వేష్టకః ౪ ఇవి గుమ్మడి చెట్టు
పేరు.

వేషణః కాసమర్దశ్చ ప వేషణః ౧, కాసమర్దః ౨, పత్రోపస్క
త్రోపస్కర ఇత్యపి, రః ౩ ఇవి కసింద చెట్టు.
ఓకో దళాలీ సాచీరమో ఓకః ౧, దళాలీ ౨, సాచీరం ౩, ఓ
ద్యోలిరవహలికా. ౯౮ ద్యోలిః ౪, అవహలికా ౫ ఇవి కంచెకోట
పేరులు.

కల్యవర్తః ప్రాతరాశః కల్యవర్తః ౧, ప్రాతరాశః ౨ ఇవి
ప్రాతర్భోజనమిష్యతే, ప్రాతర్భోజనం = చద్ది అన్నమని, ఇష్యతే =
తలంచుచున్నారు.

శృగాలికా చ డింబం శృగాలికా ౧, డింబం ౨, డమరం ౩,
డమరం విట్రవోఽపి చ. ౯౯ విట్రవః ౪ ఇవి భయముతో పరుగెత్తుట
పేరులు.

స్కంధఫలః స్త తుంగశ్చ స్కంధఫలః ౧, తుంగః ౨, నారికేలః
నారికేలః పుటోదకః, ౩, పుటోదకః ౪ ఇవి కొబ్బరి చెట్టు పేరులు.

గుడదారుర్ధధుతృణమః గుడదారుః ౧, మధుతృణం ౨, అసి
పత్రో మహారసః. ౧౦౦ పత్రః ౩, మహారసః ౪ ఇవి చెఱకుగడ
పేరులు.

రాజాలుకో మహాకందో రాజాలుకః ౧, మహాకందః ౨, మూ
మూలకో హస్తీదంతకః, లకః ౩, హస్తీదంతకః ౪ ఇవి కందమూ
లము పేరులు.

శుద్ధరసా తిక్తగుంజా శుద్ధరసా ౧, తిక్తగుంజా ౨, సరఘా
సరఘా దిద్ధపర్కటీ. ౧౦౧ ౩, విద్ధపర్కటీ ౪ ఇవి కానుగచెట్టు
పేరులు.

శుద్ధపత్రా చ చాంగేరీ శుద్ధపత్రా ౧, చాంగేరీ ౨, శుద్ధా
శుద్ధామూ చామ్లలోణికా, మూ ౩, ఆమ్లలోణికా ౪ ఇవి పులిచింత
పేరు.

ప్రాచీనామలకం రక్తం బ ప్రాచీనామలకం ౧, రక్తం ౨, బదరా
దరామలకం తథా. ౧౦౨ మలకం ౩ ఇవి రాచయుసిరిక పేరులు.

పిష్టసారభమేకాంగం శ్రీ పిష్టసారభం ౧, ఏకాంగం ౨, శ్రీ
ఖండం మాలయం విదుః, ఖండం ౩, మాలయం ౪ ఇవి మంచి
గంధముపేరు.

మృగనాభి ర్మృగమదో మృగనాభిః ౧, మృగమదః ౨, గంధ
గంధ శేఖరమిత్యపి. ౧౦౩ శేఖరం ౩ ఇవి కస్తూరిపేరులు.

సితావ్రం తరుసారం చ సితావ్రం ౧, తరుసారం ౨, వేరకం
వేరకం రసకేసరమ్, ౩, రసకేసరం ౪ ఇవి కర్పూరముపేరులు.

కాలేయం వంశకం జోం కాలేయం ౧, వంశకం ౨, జోంగం
గం కాలీయం వరచందనం. ౩, కాలీయం ౪, వరచందనం ౫ ఇవి
అగురు పేరులు.

తృణసారా మృత్యుఫలా తృణసారా ౧, మృత్యుఫలా ౨, రం
ధంభా చ కదలీ భవేత్, భా ౩, కదలీ ౪ ఇవి అరటిచెట్టు పేర్లు.

ఉర్ధ్వా సితః పరారుస్యా ఉర్ధ్వాసితః ౧, పరారుః ౨, రాజపటో
తథా రాజపటోలకః. ౧౦౪ లకః ౩ ఇవి పొట్లపేరులు.

కుంకుమం పీతకావేరం కుంకుమం ౧, పీతకావేరం ౨, ఘృస్మ
ఘృస్మణం కుసుమాత్తకం, ణం ౩, కుసుమాత్తకం ౪ ఇవి కుంకుమ
పేరులు.

అరకో జలకేశశ్చ క అరకః ౧, జలకేశః, ౨ కావారం ౩,
వారం శేవలం విదుః. ౧౦౬ శైవలం ౪ ఇవి నాచుపేరులు.

ఉన్నత్తకా హలాపుష్పే ఉన్నత్తకా ౧, హలాపుష్పం ౨, బృహ
బృహత్పాటలిఘంటికా, త్పాటలి: ౩, ఘంటిక: ౪ ఇవి ఉన్నత్త
కేరులు.

కింశుక: కరక: పర్ణిలాక్షా కింశుక: ౧, కరక: ౨, పర్ణి (న్) ౩,
వృక్ష: సుభీరవ: ౧౧౭ లాక్షావృక్ష: ౪, సుభీరవ: ౫ ఇవి మోడుగ
చెట్టుపేరులు.

అమండపంచాంగుల వర్ధ అమండ: ౧, పంచాంగుల: ౨, వర్ధ
మానా గంధర్వహస్తత్రిపుటీ మాన: ౩, గంధర్వహస్త: ౪, త్రిపుటీ
ఫలశ్చ ఫల: ౫ ఇవి ఆముదపు చెట్టుపేరులు.

రేణు: సతీలస్త్రాకేతు రేణు: ౧, సతీల: ౨, త్రాకేతు: ౩,
మృత్యువీజౌ కిలాటీ చ తత: మృత్యువీజ: ౪, కిలాటీ (న్) ౫, సుపర్వా
సుపర్వా. ౧౧౮ (న్) ౬ ఇవి చెదురుపేరు.

కచమాలోమరుద్వాహా కచమాల: ౧, మరుద్వాహ: ౨, ధూ
ధూమో మంభ: శిఖర్వజ: మ: ౩, మంభ: ౪, శిఖర్వజ: ౫ ఇవి పాగ
పేరులు.

శాఖానగరమావృస్తద్య శాఖానగరం (న) అభ్యర్థంయత్ పు
దభ్యర్థం పురాంతరం, ౧౦౯ రాంతరం=సమీపమునందున్న పురమునకు
“శాఖానగరమ”ని ఆవళి: = చెప్పబడు
చున్నది.

ఆహారజలకరంకశ్చజలజం జలకరంక: ౧, జలజం ౨, సూచికా
సూచికాముఖం, ముఖం ౩ ఇవి శంఖముపేరులు.

ఉపజిహ్వాగోత్పాదికా చ ఉపజిహ్వాక: ౧, ఉత్పాదికా ౨, వట: ౩,
వటరుదేహికాదివీ. ౧౧౦ ౩, ఉద్దేహికా ౪, దివీ (ఈ. నీ) ౫ ఇవి
కొండనాలుకపేరు.

శుల్బ మాదుంబరంరక్తం శుల్బం ౧, బొదుంబరం ౨, రక్తం
ష్లేచ్ఛాస్యం తామ్రకం విడు: ౩, శ్లేచ్ఛాస్యం ౪, తామ్రక: ౫ ఇవి
రాగిపేరు.

దుర్నామా దీర్ఘగోషీ దుర్నామా (న్) ౧, దీర్ఘగోషీ ౨,
స్యాత్పంకశుక్తి స్సితాలికా పంకశుక్తి: ౩, సితాలికా ౪ ఇవి వస్తుగు
జలగపేరు.

ఆకాశమూలీ కుత్యణం ఆకాశమూలీ (ఈ. సీ) ౧, కుత్యణం
కుంభికాజలవల్కలం, ౨, కుంభికా ౩ జలవల్కలం ౪ ఇవి నీటి
పాచిపేరు.

శంబూకో జలడింభఃస్యా శంబూకః ౧, జలడింభః ౨, దుశ్శరః ౩,
ద్దుశ్శరః పంకమండుకః ౧౧౨ పంకమండుకః ౪ ఇవి నత్తగుల్ల పేరులు.

ఆటీలకం తర్ల కానాం, స్థ ఆటీలకం (న) ౧, తర్ల కానాం స్థలీషు=
లీషు క్రీడనం మతం, దూడలున్న చోట, క్రీడనం మతం=ఆట
దర్శనాని శ్రేడనం చెప్పబడుచున్నది.

యష్టిశ్శబ్దవతీ ధీరైః ఖేఖ శబ్దవతీ ౧, యష్టిః ౨, ఖేఖరకః ౩,
రక్ష ఇతి స్మృతః ౧౧౩ ఇవి ధీరైః = పండితులచే “వేణువు” అని
స్మృతః=తలంపబడుచున్నది.

లేఖాత్రయాంకితం భా త్రిపతాకం ౧, లేఖాత్రయాంకితం =
లం త్రిపతాకం విదుర్బుధాః, మూడు రేఖలుగల, ఫాలం=నాసలు “త్రిప
తాకమని” బుధాః పండితులు, విదుః =
తెలియుచున్నారు.

అర్థచంద్రం కర్కరేటం అర్థచంద్రం ౧, కర్కరేటం ౨, ఆం
విదురంగులితోరణం. ౧౧౪ గులితోరణం ౩ ఇవి మెడబట్టి గెంటుట
పేరు.

సిద్ధజలం చ గృహామ్లమ సిద్ధజలం ౧, గృహామ్లం ౨, అవంతి
వంతిసోమంతుపోదకంశుక్తం, సోమం ౩, తుపోదకం ౪ శుక్తం ౫ ఇవి
బియ్యపుకడుగు పేరులు.

నగ్నాటకనిర్గ్రంథకభందే నగ్నాటకః ౧, నిర్గ్రంథకః ౨, భం
తదిగంబరకానగ్నే. ౧౧౫ దేతః ౩, దిగంబరకః ౪, నగ్నః ౫ ఇవి
దిస్సుమొలగల యోగి పేరులు.

కరపాత్రం జలక్రీడా కరపాత్రం ౧, జలక్రీడా ౨, వ్యా
వ్యాత్యుక్తికరపత్రికా, త్యుక్తిః ౩, కరపత్రికా (ఆ-సీ) ౪ ఇవి
జలక్రీడ పేరులు.

శరాణాం పత్రరచనా, పత్రణా (సీ) ౧ శరాణాంపత్రరచ
పత్రణా పరికీర్తితా. ౧౧౬ నా=బాణములకు ఈకలుకట్టుట, పరికీర్తి
తా=చెప్పబడుచున్నది.

పంచభద్రా హయాస్తేయే
పంచస్వం గేషు పుష్పితాః,

పంచభద్రః ౧, యే పంచసు అంగేషు
పుష్పితాః=ఏవి యైదుఅవయవముల పుష్ప
చిహ్నముగలవో, తే హయాః ఆగుట్ట
ములపేరులు.

యశ్చారణో ముద్గభుజాం
స స్యాద్వల్లభపాలకః. ౧౧౭

వల్లభపాలకః ౧, ముద్గభుజాం=వెనకప
ప్పు మొదలగునవి తినుగుట్టములను, యః
చారకః=ఎవడు కాయునో, సః=వాడు.

నిగాలస్థో య ఆవర్తః
సహి దేవమణిః స్మృతః,

దేవమణిః ౧, నిగాలస్థః=మెడచెంతను
న్న, ఆవర్తః=సుడియేదో, సహి=అది, “దేవ
మణి యని” స్మృతః = చెప్పబడుచున్నది.

తథా వక్షసివాహస్య శ్రీ
వృక్షక ఉదాహృతః. ౧౧౮

శ్రీవృక్షకః (పు) ౧, తథా = అటులె,
వాహస్య వక్షసి=గుట్టపురొమ్మనగలసుడి,
ఉదాహృతః=చెప్పబడుచున్నది.

బంధః పలాశపత్రాణాం
శీర్షే పత్రపిశాచికా

పత్రపిశాచికా (నీ) ౧, శీర్షే=పైన,
పలాశపత్రాణాంబంధః=మోదుగుఆకులు
కప్పినది “గుడిసె” పేరు.

సువసంతకశబ్దేన ఉచ్యతే
మదనోత్సవః. ౧౧౯

సువసంతకః ౧, మదనోత్సవః=మద
నోత్సవము ఉచ్యతే చెప్పబడుచున్నది.

కర్వటం ద్విశతగ్రామమ
గ్రామమనోహరం,

కర్వటం (న) ౧, ద్విశతగ్రామమధ్యే=
రెండువందల గ్రామములమధ్యనుండు,
మనోహరం = మనోజ్ఞమైన, గ్రామం =
గ్రామముపేరు.

తథా చతుశ్శతగ్రామమ
ధ్యే ద్రోణముఖం విదుః.

ద్రోణముఖం (న) ౧, చతుశ్శతగ్రామ
మధ్యే=నాలుగువందల గ్రామములమధ్య
నున్న (గ్రామమని) విదుః = తెలిసికొను
చున్నారు.

యద్యాత్రామంగలం సా
మ తదప్రతిరథం విదుః,

అప్రతిరథం ౧, యాత్రామంగళంయ్య
త్ సామ=యాత్ర యందుచదువబడు మం
గళకరమగు సామవేదమేదికఱవో అది,
విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

శాలా ప్రాసాదశిఖరే చం చంద్రశాలా (సీ) ౧, ప్రాసాదశిఖరే=
ద్రశాలేతి కీ ర్తితా. ౧౨౧ మేడపై నున్న, శాలా=భవనము, "చంద్ర
ఇత్యర్థశ్లోకావధిః శాలయని" కీ ర్తితా=కీ ర్తింపఁబడుచున్నది.

తలినం తుచ్చమిత్యాహు తలినం ౧, తుచ్చం ౨ ఇవి నీచమైన
దానిపేరులు.

గృహాశ్చా గృహకచ్చపః, గృహాశ్చా ౧, గృహకచ్చపః ౨ ఇవి
తిరుగలిపేరు.

ఖసంచారిపురం సౌధం ఖసంచారిపురం ౧, సౌధం ౨ ఇవి
మేడపేరులు.

రథ్యాపాంశుకులీభవేత్. రథ్యా ౧, పాంశుకులీ (ఈసీ) ౨.
ఇవి రాజమార్గము పేరులు.

ఏకనటః స్యాత్కథకో కథకః (పు) ఏకనటః స్యాత్ = ఒక
నటునిచేచెప్పఁబడు రూపకవిశేషము.

భండశ్చాటుపటుఃస్తృతః, భండః (పు) చాటుపటుః స్తృతః =
చాటూక్తులలో నేర్పరియనఁబడును.

మక్షికాభస్మరాలీస్యాత్ మక్షికా ౧, భస్మరాలీ ౨ ఇవి ఈగ
పేరులు.

పాంశురోదంశకఃస్తృతః. పాంశురః ౧, దంశకః ౨ ఇవి అడవి
యీగపేరు.

దేవోద్యానం తు వైభ్రా జం దేవోద్యానం ౧, వైభ్రాజం ౨ ఇవి
దేవాలయమువెనుక నుండుతోట.

దీపాలీ దీపశృంఖలా, దీపాలీ ౧, దీపశృంఖలా ౨ ఇవి దీప
పంక్తిపేరు.

సుకుమారేఽపిసోమాలం సోమాలః (పు) ౧, సుకుమారే=సుకు
మారునిపేరు.

విషమే స్థపుటం విదుః. స్థపుటః (పు) ౧, విషమే=కృత్రిమమైన
వాడని, విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

ద్రుణహః ఖడ్గపిఠానం ద్రుణహః ౧, ఖడ్గపిఠానం ౨ ఇవి
కత్తిపిరపేరులు.

సారిణీ చ ప్రణాలికా,

సారిణీ (ఈ. సీ) ౧, ప్రణాలికా ౨.
ఇవి తూపురాశిపేరులు.

యజ్ఞస్థానం యజ్ఞవాట

యజ్ఞస్థానం ౧, యజ్ఞవాటః ౨ ఇవి
యజ్ఞము చేయుచోటుపేరు.

స్త్రష్టా ధనపిశాచికా.

స్త్రష్టా ౧, ధనపిశాచికా ౨ ఇవి ఆశ
పేరులు.

స్త్రుతాబాల్వంగిరిర్వారు

బాల్వంగిః ౧, ఇర్వారుః ౨ ఇవి దోస ?
కాయపేరులు.

స్ఫుటిరిర్వారుశుక్తికా,

స్ఫుటిః ౧, ఇర్వారుశుక్తికా ౨ ఇవి
పగిలిన దోసకాయపేరులు.

నాటామ్ర స్థిమిషస్సేటుః,

నాటామ్రః ౧, తిమిషః ౨, సేటుః ౩.
ఇవి నాటామ్రమను ఫలవిశేషము పేరులు.

కోమాసికా తు జాలికా.

కోమాసికా ౧, జాలికా ౨ ఇవి వల
కుఁ జేరులు.

పుంజాతుకః ఫలేలాంకు

పుంజాతుకః ౧, ఫలేలాంకుః ౨ ఇవి
జీవనవృక్షముపేరులు.

స్త్రుణతా ధనురిష్యతే,

స్త్రుణతా ౧, ధనుః ౨ ఇవి ధనువు
పేరులు.

కై రాతో దోర్గ్రహతా
మాః

కై రాతః ౧, దోర్గ్రహః ౨ యామః ౩
ఇవి బలవంతుఁడగు పురుషుఁడు.

సింఘాణం కాచభాజనమ్.

సింఘాణం ౧, కాచభాజనం ౨ ఇవి
గాజుగిన్నెపేరులు.

దర్వటో దండవాదీ స్యా

దర్వటః ౧, దండవాదీ (న్) ౨ ఇవి
రాజదండము తెలుపువాని (దండవాది)
పేర్లు.

స్తేనః శంకితవర్ణకః,

స్తేనః ౧, శంకితః ౨ ఇవి దొంగపేర్లు.

ప్రారభిః కరిబంధః స్యాత్

ప్రారభిః ౧, కరిబంధః ౨ ఇవి ఏనుగును
కట్టు కొయ్యపేరులు.

కప్టస్థానం తు వారకమ్.

నం ౧, వారకం ౨ ఇవి కప్టము
కలిగించు తావుపేరులు.

- భోగావలీ వందిపాతః భోగావలీ ౧, వందిపాతః ౨ ఇవి
స్తోత్రపాతముపేరులు.
- నేతుః పూరణపిండలౌ, నేతుః ౧, పూరణపిండలీ ౨ ఇవి నేతు
వుపేరులు.
- దేవద్రోణీ దేవయాత్రా దేవద్రోణీ ౧, దేవయాత్రా ౨ ఇవి
పుణ్యక్షేత్ర యాత్ర పేరులు.
- శూనాథోజిహ్వాకామతా, శూనా ౧, జిహ్వాకా ౨ ఇవి ఉలూఖల
ము మొదలగు అయిదుపాపములపేరులు.
- పాలిః సముత్థితశ్శశ్రు పాలిః ౧ సముత్థితశ్శశ్రు = మొలచిన
గడ్డముగల ఆడుది.
- ర్షరుండోచ్చలలాటికా, మరుండః ౧, ఉచ్చలలాటికా ౨ ఇవి
పెద్దకనుబొమ్మలుగలదానిపేరు.
- రాకాదృష్టరజాః కన్యా రాకా ౧, దృష్టరజాః కన్యా = రజస్వ
లయైన స్త్రీ.
- పోటాస్త్రీపుంసలక్షణా, ౨౩౦ పోటా (సీ) స్త్రీ పుంసలక్షణా = పురుష
లక్షణములు స్త్రీలక్షణములుగల స్త్రీపేరు.
- మహాత్తరో గ్రామకూటా మహాత్తరః ౧, గ్రామకూటః ౨ ఇవి
గొప్పవానికిపేర్లు.
- మర్కరోఽవ్యక్తనిస్సవనః, మర్కరః ౧, అవ్యక్తనిస్సవనః ౨ ఇవి
అస్పష్టభవనిపేరులు.
- శివాలయః పితృవనం శివాలయః ౧, పితృవనం ౨ ఇవి శ్తశా
నముపేర్లు.
- చితాకాష్ఠమతీచితిః. చితా ౧, కాష్ఠమతీ ౨, చితిః ౩ ఇవి
కాష్ఠముపేరులు.
- కర్ణవంశో భవేంతంచః కర్ణవంశః ౧, మంచః ౨ ఇవి మంచము
పేర్లు.
- శ్రీగ్రహః శకునిప్రపా, శ్రీగ్రహః ౧ శకునిప్రపా ౨ ఇవి
పక్షులకు నీరుపోయుకాల.
- తాంబూలదో వాగులికః తాంబూలదః ౧ వాగులికః ౨ ఇవి
తాంబూలము లిచ్చువానిపేరులు.

సురభిః ఫాల్గునానుజః.

సురభిః ౧, ఫాల్గునానుజః ౨ ఇవి వసంత
కాలము పేరులు.

తాంబూలరాగో మసుర

తాంబూలరాగః ౧, మసురః ౨ ఇవి
తాంబూలరాగము పేరులు.

స్తరువారిః కృపాణకః,

తరువారిః ౧, కృపాణకః ౨ ఇవి ఖడ్గము
పేరులు.

స్వాగతం కుశలప్రశ్నః

స్వాగతం ౧ కుశలప్రశ్నః ౨ ఇవి కుశ
లప్రశ్నము పేరులు.

సామీచీవందనా మతా.

సామీచీ ౧, వందనా ౨ ఇవి స్తుతి
పేరులు.

సముద్గః సంపుటో జ్ఞేయో

సముద్గః ౧, సంపుటః ౨ బరిణెపేరు.

హయస్కంధో హయ

హయస్కంధః ౧, హయచ్ఛటా ౨
గుఱ్ఱముమూఁపుజూలుపేరు.

చ్ఛటా

పిండారో మహిషీపాలే

పిండారః ౧, మహిషీపాలే = గేదెలఁ
గాయువాడు.

మసూరే చ గభోలికః.

మసూరః ౧, గభోలికః ౨ చిలుసెనగలు.

కాహలీ తరుణీ ప్రోక్తా

కాహలీ ౧, తరుణీ ౨ యశావనవంతు
రాలు.

ఛురా తు కథితా సుథా,

ఛురా (సీ) ౧, సుథా ౨ సున్నము.

కాంపిల్లికా రోచనికా

కాంపిల్లికా ౧, రోచనికా ౨ గోరో
జన విశేషము పేరులు.

కాలికా వస్కరాటికా.

కాలికా ౧, వస్కరాటికా ౨ తేలు.

కాలికా క్షీరకీటః స్యాత్

కాలికా ౧ క్షీరకీటః ౨ పాలతోని
పుడుగు. యచ్చైవగు

ఖండపాలస్తు ఖాండికః

ఖండపాలః ౧, ఖాండికః ౨ బిళ్ల
కుడుము. నిర్ఠ.

పాంశురః పీతసర్పి స్యాత్

పాంశురః ౧, పీతసర్పి ౨ మాటి
వాడు. భేదేవాదు ॥ త్రాచిబివాదు

ధల్లలో రోమశః స్మృతః.

ధల్లలః ౧, రోమశః ౨ దేహఘ్నునిండ
రోమములు గలవాడు.

పూగపాత్రే ఘరువకం	పూగపాత్రం ౧, ఘరువకం ౨ పోకలు పెట్టు పల్లెము.
కబంధో రుండ ముచ్చ్యతే	కబంధః ౧, రుండం ౨ తలలేని మొం డెము. (తల)
తూలికా స్యా న్నవతికా,	తూలికా ౧, నవతికా ౨ బొమ్మలు వేయు కుంచెపేరు.
స్యానమూస్యముచ్చ్యతే.	స్యానం ౧, ఆలస్యం ౨ ఆలస్యము పేరు.
భాజనే కమతం ప్రోక్తం పుణ్యశ్లోకో నలో మతః.	భాజనం ౧, కమతం ౨ భిక్షుపాత్రము. పుణ్యశ్లోకః ౧, నలః ౨ నలమహా రాజు.
గౌరవే ప్రతిపత్తిః స్యా ద్భారిః పథికసంహతిః	గౌరవః ౧, ప్రతిపత్తిః ౨ గౌరవ భావము.
యామకిన్యపి యామిస్త్రీ	యామకిని ౧, యామిస్త్రీ ౨ గస్త్రీ తిరుగు స్త్రీపేరు.
హాఫికా చోపపుష్పికా.	హాఫికా ౧, ఉపపుష్పికా ౨ ఆవలింత పేరు.
వాతపుత్రే విటధరౌ	వాతపుత్రః ౧, విటధరీ ౨ మహాధూ ర్తుడు.
నిర్దాల్యం నిర్తలం మతం.	నిర్దాల్యం ౧, నిర్తలం ౨ పరిశుద్ధ మైనది.
ఇంద్రాసనేమతా గుంజా	ఇంద్రాసనం ౧, గుంజా ౨ చౌటిపట్టు పేరు.
గులుంభో గుచ్చకో మ తః,	గులుంభః ౧, గుచ్చకః ౨ పూలగుత్తి,
భోగావాసో వాసగృహం	భోగావాసః ౧, వాసగృహం ౨ శయ నగృహము.
మేఁతో హస్తీపకః స్తృతః.	మేఁతః ౧ హస్తీపకః ౨ మావటివాడు.
మాయః పలాగ్నిః పల లం జ్వరస్యా	మాయః ౧, పలాగ్నిః ౨, పలలం ౩, జ్వరం ౩ పైత్యము.

దజీర్ణమంత్రేథమి రామయ
శ్చ.

తృప్తిశ్చ సాహిత్యముదం
తికా స్యాత్

క్షుత్తారికా భోగశా
చికా చ. ౧౦౮౧

మోగో జలవరంటఃస్యా

త్కణా కుంభీరమక్షికా,

వహలం వార్భటః పోత

స్తరాలుశ్చాహిపుత్రకః.

కాహలస్తు మహానాదో

మార్దంగం పత్తనం విదుః

స్యారిత్రం తరిరథ
పాత్రపాలస్తులాధటః.

కాకినీ పణతుర్యాంశే

జ్వలదంగార ఉల్టుకం,
అయనం చ స్వభావః స్యా

న్తంజికా వారసుందరీ.

నీలమణిర్నసారః స్యా

మిరామయః ౧, అజీర్ణమంత్రే=అజీర్ణ
మంత్రము.

తృప్తిః ౧, సాహిత్యం ౨, ఉదంతికా
3 తృప్తిపేర్లు.

క్షుత్ ౧, త్తారికా ౨, (సీ) 3 భోగ
పిశాచికా ఆశలిపేరులు.

మోగః ౧, జలవరంటః ౨ జలవసుంత
మనువ్రణము.

కణా ౧, కుంభీరమక్షికా ౨ నూటి
పట్టుఈగ.

వహలం ౧, వార్భటః ౨, పోతః 3
పడవపేరులు.

తరాలుః ౧, అహిపుత్రకః ౨ నౌకా
విశేషము.

కాహలః ౧, మహానాదః ౨ పెద్ద
ధక్కాపేరు.

మార్దంగం (న) ౧ పత్తనం ౨ పట్ట
ణముపేరు.

అరిత్రం ౧, తరిః ౨ ఓడతెడ్డు.
పాత్రపాలః ౧, తులాధటః ౨ తక్కి
డ దండె

కాకినీ ౧, పణతుర్యాంశే=కర్ష మెత్తు
తామ్రనాణెములో నాలుగవ భాగము.

జ్వలదంగారః ౧ ఉల్టుకం ౨ కొటివి.
అయనం ౧, స్వభావః ౨ స్వభావము
పేర్లు.

మంజికా ౧, వారసుందరీ ౨ ఇవి
వేశ్యపేరులు.

నీలమణిః ౧, మసారః ౨ ఇవి ఇంద్ర
నీలముపేరులు.

ద్వంజా పాతహికామతా	గుంజా ౧, పాతహికా ౨ పూసల గురువిందపేరు.
భార్యా పాణిగృహీతీ చ	భార్యా ౧, పాణిగృహీతీ (ఈ సీ) ౨ ఇవి భార్యపేరులు
దుకూలం టౌమ ముచ్యతే.	దుకూలం ౧, టౌమం ౨ ఇవి పట్టు బట్ట.
గ్రంథస్య నిర్మితౌ శయ్యా వధూటీ వధుటీజనే	శయ్యా (ఆ. సీ) ౧ గ్రంథనిర్మాణవిధము. వధూటీ, (సీ) ౧ వధుటీ ౨ ఆడుది.
బందిచారో మాచలస్యా	బందిచారః ౧, మాచలః ౨ కారా గృహములోని దొంగపేర్లు.
త్కుంభిలస్సంధిహారకః.	కుంభిలః ౧, సంధిహారకః ౨ కన్నపు దొంగపేరు.
అభ్రము స్త్వభ్రనాగస్య కుముదస్య తు పింగళా,	అభ్రముః ౧ విరావతము భార్యపేర్లు. పింగళా ౧, కుముదమను దిగ్గజపత్ని పేరు.
అంగనా వామనస్య స్యా	అంగనా ౧, వామనమను దిగ్గజము భార్యపేరు.
దంజనస్యాంజనావతీ.	అంజనావతీ ౧, అంజనమను దిగ్గజ భార్యపేరు.
కపిలా పుండరీకస్య	కపిలా ౧, పుండరీక దిగ్గజము భార్య పేరు.
అనుపమా సుప్రతీకస్య	అనుపమా ౧ సుప్రతీకము భార్య పేరు.
శేషస్య తామ్రకర్ణి చ శుభ్రదంతీ సార్వభౌమ	తామ్రకర్ణి ౧ శేషదిగ్గజపత్ని పేరు. శుభ్రదంతీ ౧ సార్వభౌమమను దిగ్గజ పత్ని పేరు.
స్య. ౧౮౮	
సేవా చాటూక్తి రాలో	సేవా ౧, చాటూక్తిః ౨, ఆలోకః ౩ సేవచేయుట.
కో ²	
మతోగంత్రిరథః స్త్పతః,	అమతః ౧, గంత్రిరథః ౨ పెంటమో యుబండిపేర్లు.

చిపిటః ధాన్యచమసః
ఖాజికో లాజి ఉత్తమః.

అభ్యాసో గుణనీయస్యా

న్యాః పత్రశిరా మతా.

భాతో దేవలకఃఖ్యాతః
భేటకం వసునందకే
పురందరా తు సురలా

కావేరీ చార్ధజామ్నావీ,

కౌముదః కార్తికోమాసః

సౌభిక స్త్వింద్ర జాలికః.

ప్రహేలకం వాచనకం

వీక్షావన్న సప్తిస్త్వయః,
కుటలం పటలం నీవ్రం

వీధీగృహతటిమతాగః
సర్వవేశి నటః ప్రోక్తో
మందాక్షే తు నటాంతి

కా,

మృత్యులీ కుతికః ప్రోక్తో

శాలూరో వృష్టిభూః

ప్లవః.

౧౫౩

చిపిటః ౧, ధాన్యచమసః ౨ అటకులు.
ఖాజికః ౧, లాజి ౨, ఉత్తమః ౩
పేలాలు.

అభ్యాసః ౧, గుణనీయః ౨ అలవాటు
పేరు.

మూః ౧, పత్రశిరా ౨ మకరికా
పత్రాదులు.

భాతః ౧, దేవలకః ౨ పూజారివాడు
భేటకం ౧, వసునందకః ౨ డాలు.
పురందరా (నీ) ౧, సురలా ౨ గంగా
నది.

కావేరీ ౧, అర్ధజామ్నావీ ౨ ఇని కా
వేరీనదిపేరులు.

కౌముదః ౧, కార్తికః ౨ ఇవి కార్తిక
మాసముపేరులు.

సౌభికః ౧, ఇంద్రజాలికః ౨ ఇవిగార
డివాని పేర్లు.

ప్రహేలకం ౧, వాచనకం ౨ గూఢా
ర్థకావ్యము.

వీక్షావన్నః ౧, విస్త్వయః ౨ ఆశ్చర్యము
కుటలం ౧, పటలం ౨, నీవ్రం ౩
ఇంటిమారు.

వీధీ(ఈ.నీ.) ౧, గృహతటి ౨ బజారు.
సర్వవేశీ (న్.పు) ౧, నటః ౨ నర్తకుడు.
మందాక్షః ౧, నటాంతికా ౨ సిగ్గు.

మృత్యులీ (న్. పు) కుతికః ౨. కుష్టు
వ్యాధి.

శాలూరః ౧, వృష్టిభూః (డౌ.పుం) ౨,
ప్లవః ౩ కప్ప.

స్వేదః సిప్రస్తమరస

స్వక్ష్మృష్పం తు త్వగం
కురః,

నవోధా నవవారికా

దిక్కరీ నవయశావనా.

సౌవార్పలే చ రుచకం

హింగులే రక్తపారదం,

రక్తోపలం శైరికే చ

పారదే సూతకం విదుః.

సాశూకః కంబలః ఖ్యాత
ఈమాత్వక్కుండురో వ్ర

ణః,

కషటః పారిహార్యః స్వాత్

ఈర్ష్యాలుః కుహనః స్త్రృ
తః.

ఋణమోక్షే విగణనం

లగ్న కే ఋణమారణః,

భిక్షాశిత్వం తు పైశూ
న్యం

మండః పిచ్చాంధస స్తథా.

స్వేదః ౧, సిప్రః ౨, తమరసః ౩ ఇవి
చెమటపేరులు.

త్వక్ష్మృష్పం ౧, త్వగంకురః ౨ గగు
ర్పాటు.

నవోధా ౧, నవవారికా ౨ ముగ్ధ
నాయిక.

దిక్కరీ (ఈ. సీ) నవయశావనా ౨
నూతనయశావనవతి.

సౌవార్పలః ౧, రుచకం ౨ సౌవార్ప
లవణము.

హింగులం ౧, రక్తపారదం ౨ ఇంగి
లీకము.

రక్తోపలం ౧, శైరికం ౨ శైరిక
థాతువు.

పారదం ౧, సూతకం ౨ ఇవిపాదరస
ముపేళ్లు.

సాశూకః ౧, కంబలః ౨ కంబడి.

ఈమా ౧, త్వక్కుండురః ౨ వ్రణః ౩
వ్రణము.

కషటః ౧, పారిహార్యః ౨ మోసము.

ఈర్ష్యాలుః ౧, కుహనః ౨ ఇవి అసూ
యాచదునిపేరులు.

ఋణమోక్షం ౧, విగణనం ౨ ఋణ
విముక్తి.

లగ్న కః ౧, ఋణమారణః ౨ పూట
కాపు.

భిక్షాశిత్వం ౧, పైశూన్యం ౨ భిచ్చ
ముతో బ్రదుకుట.

మండః ౧, పిచ్చాంధసః ౨ గంజిపరక
పేరు.

వాయుకేతుః క్షీతికణః
స్వా
దాస్ఫలే ఝలయులా
నష్టాప్తిసూత్రేలోప్తంస్వా
ద్యాప్యయానం శిబీరథః.
మల్లయాత్రామాలవీప్యా
న్నిర్భర్తనమలక్తకః.
కాశలికా ప్రాభృతక
మట్టకం లాసకం విదుః,
స్వదోషాచ్ఛాదనం మక్ష
శుక్లీ స్వాన్తలకారికా.
వాతాశ్వో భూమిపక్షః
స్వా
ద్ధారుర్విజయకుంజరః,
ప్రభాతే గోసగోసర్గావం
జనీలేపకామినీ.
ఉత్కటో గండకుసుమం
సిద్ధ సౌమేధికో మతః,
వృషాకపిః శిఖి శుష్కా
భస్తపార్లుటమర్లుటం.

వాయుకేతుః ౧, క్షీతికణః ౨ ధూరి.
ఆస్ఫలః ౧, ఝలయులా ౨ ఏనుగు
చెవి కొట్టుకొనుట.
లోప్తం ౧ ఇది నష్టాప్తిసూత్రే =
దొంగిలింపబడినసాము.
యాప్యయానం ౧, శిబీరథః ౨ పల్లకి.
మల్లయాత్రా (అ.నీ) ౧ మాలవీ ౨
మల్లురుయుద్ధమున కేగుట.
నిర్భర్తనం ౧, అలక్తకః ౨ లక్క.
కాశలికా ౧ ప్రాభృతకం ౨ కానుక.
మట్టకం ౧, లాసకం ౨ గృహశిరో
భాగము.
స్వదోషాచ్ఛాదనం ౧, మక్షః ౨ ఇవి
తనతప్పు కప్పిపుచ్చుటకు వేరులు.
శుక్లీ ౧, మలకారికా ౨ పాయిషేరు.
వాతాశ్వః ౧, భూమిపక్షః ౨ కుల
నాశ్వము.
దారుః ౧, విజయకుంజరః ౨ రాజే
క్కు ఏనుగు.
ప్రభాతం ౧, గోసః ౨, గోసర్గః ౩
వేకువకాలము.
ఉత్కటః ౧, గండకుసుమం ౨, హస్తీ
మదము.
సిద్ధః ౧, సౌమేధికః ౨, మంచిమేధగల
వాడు.
వృషాకపిః ౧, శిఖి (న. పు) ౨, శుష్కా
౩ అగ్ని.
భస్త ౧, పార్లుటం ౨, త్రిమర్లుటం ౩
బూడిదె.

[ఉష్ణ)వాసీమీరథో ద్యుష్ట్య) గంత్రలఘ్వీ ద్యవేశిరా]

(?)

కృకణః కృమిరుద్దిష్టః

కృకణః ౧, కృమిః ౨ ఇవి పురుగు పేరులు.

శకృత్కీటేనన్యకారుకా.

శకృత్కీటః ౧, అన్యకారుకా ౨ ను లిపురుగులు! మలభక్షణచేయు పురుగులు.

భారవాహాః భారికఃస్యా

భారవాహాః ౧, భారికః ౨ బరువుమోయు కూలివాడు.

స్కంధచాపా విహంగి

స్కంధచాపః ౧, విహంగికా ౨ కా వడిబద్ధ.

కా. ౧౬౩

ఉన్నతోఽజగరః ప్రోక్తో

ఉన్నతః ౧, అజగరః ౨ ఇవి కొండ చిలువపేరులు.

ద్విముఖాహిరహిరణిః,

ద్విముఖాహిః ౧, అహిరణిః ౨ ఇవి రెండు తలలపాము పేరులు.

పురోటిః పురసంస్కారే

పురోటిః ౧, పురసంస్కారః ౨ నగరాలంకారము.

హట్టీ పురతటి మతా.

హట్టీ ౧, పురతటి ౨ అంగడివీధి.

మృణాళినీ పుటకినీ

మృణాళినీ(ఈనీ)౧, పుటకినీ ౨ వద్దలత.

స్థాసకో బుద్బుదోభవేత్,

స్థాసకః ౧, బుద్బుదః ౨ ఇవి నీటి బుడగ పేరులు.

కలాచికా ప్రకోష్ఠః స్వా

కలాచికా ౧, ప్రకోష్ఠః ౨ మోచే యినుండి మణికట్టుపఱకు.

హస్తశుచ్చస్తు కన్యశమ్.

హస్తశుచ్చః ౧, కన్యశమ్ ౨ హస్తా వయవములు (వ్రేళ్లు)

ఉత్సాహః సూత్రతంతుః

ఉత్సాహః ౧, సూత్రతంతుః ౨ మంగళసూత్రము

స్వా. త్పిండిరో నీరసఃస్పృతః

పిండిరః ౧, నీరసః ౨ ఇవి సారహీనమైన దానిపేరులు.

హరిణహృదయో భీరుః

హరిణహృదయః ౧, భీరుః ౨ ఇవి పిరికివాని పేరులు.

సం దేశోక్తిస్తు వాచికం.
శాలాజిరో వర్ధమానం
కుసీదం తు కలాంబికా,

సం దేశోక్తిః ౧, వాచికం ౨ సంవాదము.
శాలాజిరః ౧, వర్ధమానం ౨ మూకుడు.
కుసీదం ౧, కలాంబికా ౨ అప్పు

ఇచ్చుట.

చర్వా తలప్రహరః స్వా

చర్వా ౧, తలప్రహరః ౨ చెంపదెబ్బ పేరు.

తక్కరకరం ముద్గరం
విదుః. ౧౬౭

కర్కరం ౧, ముద్గరం ౨ ఆయుధవిశేషము (ఇనుపగుదియ.)

గోష్ఠాగారేఽపి గంజః స్వా
చ్చింతావేశ్శని దార్వటం

గంజః ౧, గోష్ఠాగారే = ఖజానా కొట్టు.
దార్వటం ౧, చింతావేశ్శని = రహస్యాలోచన గృహము.

మానగ్రంధిర్భవేన్నతు

మానగ్రంధిః ౧, మంతుః ౨ అపరాధము.

ర్నిష్కుటో గృహవాటి
కా. ౧౬౮

నిష్కుటః ౧, గృహవాటికా ౨ గృహమందలి తోట.

శైలస్య కటకే దంత
త్తద్దినం ప్రతివాసరే,
సూత్ర మేవ సూత్ర తంతుః
కృశరాపి తిరాదనే. ౧౬౯

దంతః ౧, శైలస్య కటకే = కొండచరియ.
త్తద్దినం ౧, ప్రతివాసరే = ప్రతిదివసము.
సూత్రం ౧, సూత్ర తంతుః ౨ జుందెము.
కృశరా ౧, తిరాదనే ౨ నువ్వుల పులగము.

స్వాదాసవోఽపి కురసః
సరకం మద్యభాజనే,
నిశ్చుక్కణం దంతశాణం

ఆసవః ౧, కురసః ౨ మద్యము.
సరకం ౧, మద్యభాజనే = కల్లుకుండ.
నిశ్చుక్కణం ౧, దంతశాణం ౨ పండ్ల పొడి పేరు.

గోగ్రంధిః శుష్కగోమ
యే.

గోగ్రంధిః ౧, శుష్కగోమయే = ఎండిన ఆవు పేడ పేరు.

అష్టాపదం నయవీతి

అష్టాపదం ౧, నయవీతి ౨ సాగటాల పాళి.

నయస్తు జతుపుత్రకః

నయః ౧, జతుపుత్రకః ౨ ద్వియూత విశేషము.

విందుతంత్రః ఫవేదతుః విందుతంత్రః ౧, అతుః ౨ పాచికలు.
 పాంచాలీ శాలిశృంఖలా. పాంచాలీ ౧, శాలిశృంఖలా ౨ సొగ
 టాల సారె.

ప్రస్తార తలినం శయ్యా ప్రస్తారః ౧, తలినం ౨, శయ్యా ౩
 శయ్య.

రోమగుచ్చః ప్రక్షీర్ణకం, రోమగుచ్చః ౧, ప్రక్షీర్ణకం ౨ చామ
 రము.

శివా లోపాశికా జ్ఞేయా శివా ౧, లోపాశికా ౨ ఆడునక్క.
 సరమా తుంబురీ శునీ. సరమా ౧, తుంబురీ ౨, శునీ ౩ ఆడు
 కుక్క.

పాదాంగదీ హంసకః స్యా పాదాంగదీ ౧, హంసకః ౨ కాలికడి
 యము.

ప్రతికర్త ప్రసాధనం, ప్రతికర్త ౧, ప్రసాధనం ౨ మకరికా
 పత్రరచన.

కర్ణపాలీ తు కర్ణాందూ కర్ణపాలీ ౧, కర్ణాందూః ౨ చెవికమ్మ
 పేరు.

రంగులీయకమూరి. కా. అంగులీయకం ౧, ఊర్తికా ౨ ఉం
 గరము.

ఖాతభూః ప్రతికూపః స్యా ఖాతభూః ౧, ప్రతికూపః ౨ అగడ్త.
 లంఖా స్యాద్వాటశృంఖలా, లంఖా ౧, నాటశృంఖలా ౨ త్రోవ
 నడ్డగించు గేటు.

కంధరా తోరణం కంటీ కంధరా ౧, తోరణం ౨, కంటీ ౩
 కంటు పేరులు.

సూత్రాలీ గలమేఖలా. సూత్రాలీ ౧, గలమేఖలా ౨ కంఠ
 సూత్రము.

శాసనం ధర్మకీలః స్యా శాసనం ౧, ధర్మకీలః ౨ రాజశాసనము
 త్సకృతం శూద్రశాసనం సకృతం ౧, శూద్రశాసనం ౨ శూ
 ద్రుని ఆజ్ఞ.

పట్టాలికా క్షప్తకీలా పట్టాలికా ౧, క్షప్తకీలా ౨ వ్యవస్థా
 పత్రము.

సిందూరం రక్తశాసనమ్. సిందూరం ౧, రక్తశాసనం ౨ సిందూరముపేర్లు.

రాసస్తు గోదుహంక్రీడా రాసః ౧, గోదుహం ౨ క్రీడా ౩ గోపాలురక్రీడావిశేషము.

గీతిః పారావతీ తథా, గీతిః ౧, పారావతీ ౨ గోపకులగీతము.
వేణుర్యవఫలో వంశో వేణుః ౧, యవఫలః ౨ వంశః ౩ వెదురుపేరు.

నవీనే నవకాలికా. ౧౭౬ నవకాలికా ౧ నవీనే=క్రొత్తగచేసినది.
ముఖఘంటా హులహులీ ముఖఘంటా ౧, హులహులీ ౨ స్త్రీల మంగళజనకమగు ముఖశబ్దము.

తలాచీనలపట్టికా తలాచీ ౧, నలపట్టికా ౨ కిక్కసగడ్డి చాప.

నీపాథ రాకదంబః స్వా నీపః ౧, ధరాకదంబః ౨ మొగలుకడి మిచెట్టు.

వీరభద్రస్తు వీరణం. వీరభద్రః ౧, వీరణం ౧ అవురుగడ్డి.
ఖడ్గటస్తు బృహత్కాశం ఖడ్గటః ౧ బృహత్కాశం ౨ పెద్ద రెల్లు.

కోశాంగమిత్కటం విదుః కోశాంగం ౧, ఇత్కటం ౨ కోశాంగమునకు పేరు.

గంఢీరస్తు సమంతః స్వా గంఢీరః ౧, సమంతః ౨ ఏరుపంగ చెట్టు

స్త్రీబేరం వారివాలకమ్. స్త్రీబేరం ౧, వారివాలకం ౨ కురుపేరు.
శితోత్పలం గంధసోమం శితోత్పలం ౧, గంధసోమం ౨ తెల్ల కలువ.

హరిమంథోఽతిముక్తకః, హరిమంథః ౧, అతిముక్తకః ౨ నెమ్మి చెట్టు.

కర్కారుకస్తు కాలింగః కర్కారుకః ౧, కాలింగః ౨ పొచ్చు చెట్టు.

శృంగాటో జలకంటకః. శృంగాటః ౧, జలకంటకః ౨ కూరి కూర,

హిలమోచీ జలబ్రహ్మీ హిలమోచీ ౧ జలబ్రహ్మీ ౨ తీగ
బచ్చలి.

వాయసీ కాకమాచికా, వాయసీ ౧, కాకమాచికా ౨ కా
మంచి చెట్టు.

పున్నాగః కేసరశ్చైవ పున్నాగః ౧, కేసరః ౨ సురపాన్న
చెట్టు.

చాంపేయో నాగకేసరః చాంపేయః ౧, నాగకేసరః ౨ నాగ
కేసర వృక్షము.

స్వాద్దోలికా చ హిందో దోలికా ౧, హిందోలా ౨ ఉయ్యాల
పేరులు.

లావణ్యం లవణం మతమ్. లావణ్యం ౧, లవణం ౨ ఉప్పుపేరు.
సుఖాశో రాజతిమిషః సుఖాశః ౧, రాజతిమిషః ౨ సుఖ
మగు భోజనము.

కటుకో రాజస్వపః కటుకః ౧, రాజస్వపః ౨ ఆవాల
లో భేదము.

సితమాషా రాజమాషా సితమాషః ౧, రాజమాషః ౨ అల
చందలు.

మసూరో ప్రీహికాంచనః మసూరః ౧, ప్రీహికాంచనః ౨ చిలు
సెనగలు.

మధుక్షీరస్తు ఖర్జూరః మధుక్షీరః ౧, ఖర్జూరః ౨ కర్జూరపు
చెట్టు.

శాలః శంకుతర్కతః శాలః ౧, శంకుతరుః ౨ ఏపెచెట్టు.

ముస్తో రాజకశేరుః స్యా ముస్తః ౧, రాజకశేరుః ౨ తుంగ
ముస్తే.

ద్రాహిణశ్చందనద్రుమః రోహిణః ౧, చందనద్రుమః ౨ గం
ధపు చెట్టు.

కాకమద్గులరంకః కాకమద్గుః ౧, జలరంకః ౨ వాలు
కొంగ.

కోయ్యగ్జలకుక్కుభః కోయ్యగ్జః ౧, జలకుక్కుభః ౨ జల
చరపక్షిశేషము.

వర్తికా విష్ణులింగీ స్యా

వర్తికా ౧, విష్ణులింగీ ౨ మిలవల్లంకి పిట్ట.

ద్వనాఘ శ్శశకః స్త్రుతః,
తామ్రకృమి రింద్రగోపా

వనాఘః ౧, శశకః ౨ కుందేలు.
తామ్రకృమిః ౧, ఇంద్రగోపః ౨ ఆర్ద్ర పురుగు.

గృహగోధా గృహలికా.
దివాంధోహరినేత్రః స్యా

గృహగోధా ౧, గృహలికా ౨ బల్లి.
దివాంధః ౧, హరినేత్రః ౨ గుడ్ల గూబ.

ద్దోనందీ లక్ష్మణా మతా,

గోనందీ ౧, లక్ష్మణా ౨ ఆడుబెగ్గురు పక్షి.

కురంకురః పుష్కరాభ్యో

కురంకురః ౧, పుష్కరః ౨ మగ బెగ్గురుపక్షి.

వాతులి స్తరుతూలికా.

వాతులిః ౧, తరుతూలికా ౨ సుడి గాలి.

కోలపుచ్చస్తు కంకః స్యా
ద్గర్గాటో యోగనాలికః.

కోలపుచ్చః ౧, కంకః ౨ రాంబందు.
గర్గాటః ౧, యోగనాలికః ౨ మత్స్య విశేషము.

గ్రామ్యమద్గురికా శృంగీ

గ్రామ్యమద్గురికా ౧, శృంగీ ౨ బొమ్మ డాయిచేప.

రాజశృంగస్తు మద్గురః,

రాజశృంగః ౧, మద్గురః ౨ మత్స్యవి శేషము.

పంకగ్రాహస్తు మకరః

పంకగ్రాహః ౧, మకరః ౨ మొసలి.

శఫరః శ్వేతకోలికః.

శఫరః ౧, శ్వేతకోలికః ౨ బేడిసచేప.

చింగటస్తు మహాశల్కః

చింగటః ౧, మహాశల్కః ౨ చింగట మత్స్యము.

పోతాథానం జలాండకం

పోతాథానం ౧, జలాండకం ౨ చిలు మిలగుంపు.

ఫలకీతు చిత్రఫలీ

ఫలకీ, చిత్రఫలీ ౨ నడగడ్డిలోనిచేప.

మత్స్యరాజస్తు రోహితః.

మత్స్యరాజః ౧, రోహితః ౨ ఎఱ్ఱ మీను.

కాణోచికస్తు కాణోచీ	కాణోచికః ౧, కాణోచీ ౨ కాణోచిక మత్స్యము.
వకాచీ వకచించికా,	వకాచీ ౧, వకచించికా ౨ బకచిం చికామత్స్యము.
కవయీ క్రకచపృష్ఠీ.	కవయీ ౧, క్రకచపృష్ఠీ ౨ జంపపు తోఁకచేఁడు.
ఖలేశస్తు ఖలేశయః.	ఖలేశః ౧, ఖలేశయః ౨ ఖలేశమను చేఁడు.
ఇల్లిశో రాజశఫర	ఇల్లిశః ౧, రాజశఫరః ౨ ఇల్లిసెచేఁడు సీరు.
ఇంచాణో జలవృశ్చికః,	ఇంచాకః ౧, జలవృశ్చికః ౨ నీరు తేలు.
దండపాలోఽర్థశఫరః	దండపాలః ౧, అర్థశఫరః ౨ తిమిం గలభేదము.
కంక త్రోటో జలవృథః.	కంక త్రోటః ౧, జలవృథః ౨ గద్ద ముక్కుచేఁడు.
లఘుగర్గశ్రీకంటః స్యా	లఘుగర్గః ౧, శ్రీకంటః ౨ ఏనుగు శ్లేరు వంటిచేఁడు.
స్థితాంకో వాలుకాగడః	స్థితాంకః ౧, వాలుకాగడః ౨ వాలు కాగడమనుచేఁడు.
కనకపలం కురుబిస్తః	కనకపలం ౧, కురుబిస్తః ౨ నాలుగు కర్ష ములయొత్తు బంగారము.
కరికవలో విధానం స్యా	కరికవలః ౧, విధానం ౨ ఏనుగున కిచ్చు ఆహారకబళము.
బ్రహ్మాతు పంకగడకః	బ్రహ్మా ౧, పంకగడకః ౨ బురదమట్ట చేఁడు.
శీకులో దండపాలకః,	శీకులః ౧, దండపాలకః ౨ నూతామ డల పొడవుచేఁడు.
నిచోలకం నిచులకం,	నిచోలకం ౧, నిచులకం ౨ భటాదు చోళాదిసన్నాహము.

మందామణిరలింజరః.

మందామణిః ౧, అలింజరః ౨ పెద్ద బాస.

వేదిః స్థండిలసితకం

వేదిః ౧, స్థండిలసితకం ౨ అరుగు.

పన్యాటోనిష్కుటః స్త్రుతః,

పన్యాటః ౧, నిష్కుటః ౨ వైదు ? వేయుమడి.

లోపాసికా ఖంఖరీ స్వాత్

లోపాసికా ౧, ఖంఖరీ ౨ ఆడునక్క.

పల్యాటో నిష్కుటః స్త్రుతః.

పల్యాటః ౧, నిష్కుటః ౨ ఉపవనము ? చేరు.

అంకేష్వేవాంకమంగాని స్త్రుతముత్తానముత్కటం,

ఉత్తానం ౧, ఉత్కటం ౨ వెల్లికిల పరుండుట.

స్వాన్తార్జితా రసాలా చ

మార్జితా ౧, రసాలా ౨ భక్ష్య విశేషము.

బుక్కారః సింహనాదకః.

బుక్కారః ౧, సింహనాదకః ౨ సింహనాదము.

కర్ణగూఢం కర్ణమలం

కర్ణగూఢం ౧, కర్ణమలం ౨ చెవిలోని గుఱిలి.

సింఘాణం నాసికామలం

ఘాణం ౧, నాసికామలం ౨ చీమిడి

దంతమలం పుష్పికా స్వాత్

దంతమలం ౧, పుష్పికా ౨ పండ్ల మీదిపాచి.

కులకం రసనామలం.

కులకం ౧, రసనామలం ౨ నాలుక పై నిపాచి.

కారంధమీ థాతువాదీ

కారంధమీ ౧, థాతువాదీ ౨ థాతు వాదమెఱిగినవాడు.

దరిద్రో దుర్విధః స్త్రుతః,

దరిద్రః ౧, దుర్విధః ౨ దరిద్రము.

స్వాన్త్రగండకోవిద్యా పక్షుద్వారం ఖడ్గీకా

మంత్రగండకః ౧, విద్యా ౨ విద్య. పక్షుద్వారం ౧, ఖడ్గీకా ౨ సింహ

ఆర్ద్రవస్త్రం జలార్ద్రః స్వాత్

ద్వారమునకుగల చిన్నవాకిలి. ఆర్ద్రవస్త్రం ౧, జలార్ద్రః ౨ తడిన

వలువ.

వలువ.

ద్రోషశ్చాదీనవోమతః.	దోషః ౧, అదీనవః ౨ దోషముపేర్లు.
యోజనం మార్గధేనుః	యోజనం ౧, మార్గధేనుః ౨ ఆమడ
స్వా	దూరము.
న్నల్వః కిష్కుచతుశ్శతమ్	నల్వః ౧, కిష్కుచతుశ్శతమ్ ౨ నూరు
	బారలదూరము.
చోలకో వాణవారః	చోలకః ౧, వాణవారః ౨ దూది
స్వాత్	బొంతచొక్కా.
కుర్వాస స్త్విర్థచోలకః	కుర్వాసః ౧, అర్థచోలకః ౨
	చొక్కా.
నాగోదరమురస్త్రాణం	నాగోదరం ౧, ఉరస్త్రాణం ౨ కవచము.
జంఘాత్రాణం తు మం	జంఘాత్రాణం ౧, మంతుణం ౨ పిక్క
క్షణం	లకవచము.
స్యాత్ప్రసాదో దేవకు	ప్రసాదః ౧, దేవకులం ౨ దేవమంది
లం	రము.
తత్తు చైత్యం వినాముఖం	చైత్యం ౧, వినాముఖం ౨ బొడ్డుల
	ఆలయము.
తృణపూలీ తు చంచా	తృణపూలీ ౧, చంచా ౨ గడ్డితోఁ
స్వా	గట్టిన మనుష్యునిబొమ్మ.
యథార్థం తు యథా త	యథార్థం ౧, యథాతథా ౨ సత్య
థా	ము.
ఆఘాతనం వధస్థానం	ఆఘాతనం ౧, వధస్థానం ౨ వధ్య
	స్థానము.
కారా బంధనివేశ్చని	కారా (సీ) ౧ బంధనివేశ్చని = చెఱ
	సాల.
సుంధాగ్నిః స్థూలకా	సుంధాగ్నిః ౧, స్థూలకాష్ఠాగ్నిః ౨
ష్ఠాగ్ని	ఘృణాయ్యల గాల్చిన నిప్పు.
ప్రృణాగ్ని స్తు భవేత్సమః,	తృణాగ్నిః ౧, సమః ౨ తృణాగ్ని.
ఇంగలస్తు కరీమాగ్ని	ఇంగలః ౧, కరీమాగ్నిః ౨ పిడకనిప్పు.
జ్వరాగ్ని స్వాధిమన్యవః.	జ్వరాగ్నిః ౧, ఆధిమన్యవః ౨ జ్వ
	రాగ్ని పేరు.

శ్వశురః స్వామిజనకః	శ్వశురః ౧, స్వామిజనకః ౨ మగని
సాధుధీర్వరవత్సలా,	సాధుధీః ౧, వరవత్సలా ౨ అత్త.
భగసార్థస్తథా	భగసార్థః ౧, విద్ధః ౨ కుటిలునిపేర్లు.
హేలాపుకోఽశ్వ విక్ర	హేలాపుకః ౧, అశ్వవిక్రయీ (న్.
యా.	పు) ౨ గుఱ్ఱముల అమ్మవాడు.
గృహవితో గృహపతి	గృహవిత్రః ౧, గృహపతిః ౨ గృహ
స్తుంబీపుష్పంలతాంబుజం	స్తుంబీపుష్పం ౧, లతాంబుజం ౨ సొర
లోహికాథ రసోనిః స్యా	లోహికా ౧, రసోనిః ౨ లోహపా
న్నిలింపక్రిదశః స్మృతః.	న్నిలింపః ౧, క్రిదశః ౨ దేవతలు.
గంధూపదీ భూలతాస్యా	గంధూపదీ ౧, భూలతా ౨ ఎఱ్ఱలు.
న్నండరీఘ్నురీ మతా,	మండలీ ౧ ఘ్నురీ ౨ వాద్యవిశే
స్వచ్ఛట్యంగులిసం దేశో	స్వచ్ఛటిః ౧ అంగులిసం దేశః ౨ చిటి
లంఘనం చాపతర్పణమ్.	లంఘనం ౧, అపతర్పణం ౨ ఉపవా
గజధక్కా మదామ్నా	గజధక్కా ౧ మదామ్నాతః ౨ ఏనుఁ
తః	గువై నుండు నగారా.
శృంగారో గజమండనం	శృంగారః ౧, గజమండనం ౨ గజా
ప్రతిమో రణరంకః స్యా	ప్రతిమః ౧, రణరంకః ౨ యుద్ధోత్సా
త్వటకః కదరః సృణిః	వటకః ౧, కదరః ౨ సృణిః ౩ తింకు
వీచీ జలలతా శ్రుండిః	వీచీ ౧, జలలతా ౨, శ్రుండిః ౩ తరం
	గము.

ఫేనాగ్రం బుద్బుదంవిదుః
జంబాలో జలకల్కఃస్యా
దారణిః కులహండకః.
వినాకృతం విరహితం

ఫేనాగ్రం ౧, బుద్బుదం ౨ నీటిబుడగ.
జంబాలః ౧, జలకల్కః ౨ బురద.
ఆరణిః ౧, కులహండకః ౨ సుడి.
వినాకృతం ౧, విరహితం ౨ విడువ
బడినది.

గండాషో ముఖపూరణే

గండాషః ౧, ముఖపూరణః ౨ పు
క్కలించి వేయుట.

కాష్ఠమల్లః శవయానం
కషాయస్థావరోరసః.

కాష్ఠమల్లః ౧, శవయానం ౨ పాదె.
కషాయః ౧, తూవరరసః ౨ వగరు
తనము.

పర్వాపథిః పరగ్రంథిః

పర్వాపథిః ౧, పరగ్రంథిః ౨ వ్రేలి
కణుపు.

పింజోలా పత్రకాహలా,

పింజోలా ౧, పత్రకాహలా ౨ దర్భ
కుంచె.

గోహల్లంచ గలంగోవిట్
పరిఘోద్ధారకంటకః. ౨౦౭

పరిఘః ౧, ఉద్ధారకంటకః ౨ ద్వారము
నందుంచు లాటికట్ట.

కర్కరంచూర్ణ ఖండేస్యా

కర్కరం ౧, చూర్ణఖండం ౨ సున్న
ముగా నగురాయి.

త్కర్కసారం కరంభకం

కర్కసారం ౧, కరంభకం ౨ పెరు
గుతో తడిపిన పేలపిండి.

స్పర్ధాయామపి సంఘర్షః

స్పర్ధా ౧, సంఘర్షః ౨ తగవు.

కరోరం కర్కరం విదుః.

కరోరం ౧, కర్కరం ౨ కఠినమైనది.

వందీ కవరకీమాహు

వందీ ౧, కవరకీ ౨ కొప్పువేళ్లు.

రాసందీ లఘుఖట్వికా,

ఆసంధీ ౧, లఘుఖట్వికా ౨ చవుక
ముగనుండు మంచమువంటిపీట (కట్ల
పీట)

ఘటరాజఃస్మృతఃకుంభో

ఘటరాజః ౧, కుంభః ౨ కుండ.

గర్భకీ కలశిర్తతా. ౨౦౮

గర్భకీ ౧, కలశిః ౨ పెరుగు తఱచు
కుండ.

విదురంజన్యముత్పాతం అంజన్యం ౧, ఉత్పాతం ౨ ఉత్పాతము
=భు.

నిర్ఘాతే వ్యోమముద్గరః నిర్ఘాతః ౧, వ్యోమముద్గరః ౨ విదుగు.
పర్యంతికా గుణభ్రంశో పర్యంతికా ౧, గుణభ్రంశః ౨ గుణ
నాశనము.

గాంగేష్ఠికటశర్కరా. గాంగేష్ఠి ౧, కటశర్కరా ౨ ముత్య
పుతీగ.

ఉల్కా కులుక్క గుంజా ఉల్కా ౧, కులుక్క గుంజా ౨ ఉ
స్వా ల్కాగ్ని (తోకచుక్క)

తులకస్తాలమర్దలః, తులకః ౧, తాలమర్దలః ౨ వాద్య
విశేషము.

సూత్రకోణే డమరుకం సూత్రకోణం ౧, డమరుకం ౨ డమరు.
సూత్రవీణా చ లావుకీ, సూత్రవీణా ౧, లావుకీ ౨ వీణాభేదము.
మేలానందో మసిమణి మేలానందః ౧, మసిమణిః ౨ సిరాబుడ్డి.
లేఖనీ వర్ణతూలికా, లేఖనీ ౧, వర్ణతూలికా ౨ కలము
(కుంచె)

ధాతూఫలః కఠినికా ధాతూఫలః ౧, కఠినికా ౨ జేగురు
తొయి.

మేలా పత్రాంజనం మసిః మేలా ౧, పత్రాంజనం ౨, మసిః ౩
సిరా.

తర్కుటీ సూత్రలా తర్కు తర్కుటీ ౧, సూత్రలా ౨, తర్కుః
౩ రాటము.

ఝల్లోల స్తర్కులాసకః, ఝల్లోలః ౧, తర్కులాసకః ౨ కదురు
క్రిందనుంచు చిప్ప.

వర్తులా తర్కుపీఠీస్వా వర్తులా ౧, తర్కుపీఠీ ౨ రాటము
అడుగుచట్టము.

త్పంజికా తూలనాలికా. పంజికా ౧, తూలనాలికా, ౨ ఘాలు
కండెపేరు.

నిర్వేష్టనం నాడిచీరం నిర్వేష్టనం ౧, నాడిచీర ౨ కండె
దారము.

దగ్ధేష్టకా స్యాజ్ఞామకం, దగ్ధేష్టకా ౧, ఝామకం ౨ కాల్చిన
యిటుక.

దోలా ప్రేంఖా పుమాన్. దోలా ౧, ప్రేంఖా ౨, ప్రేంఖః ౩
ప్రేంభో, చౌత అను డోలి

వారాసనం వాస్పదనం. వారాసనం ౧, వాస్పదనం ౨ జల
గృహము.

పిష్టవర్తిస్తు చమస పిష్టవర్తిః ౧, చమసః ౨ సోమరసము
త్రాగు పాత్ర.

శ్చిత్రాపూపశ్చరువ్రణ చిత్రాపూపః ౧, చరువ్రణః ౨ పిండి
వంట భేదము.

మేచ్చితం పరభాషాయాం మేచ్చితః ౧, పరభాషాయాం=పరభాష.
లుంకికా న్యాయసారిశీ. లుంకికా ౧, న్యాయసారిశీ ౨ యు
క్తిగా పనిచేయు స్త్రీ.

శూకాపూట్టస్త్రామణి శూకాపూట్టః ౧, త్రామణిః ౨ నీల
ము (త్రాగ్రాహితము.)

ఛాత్రగండఃపద్యావిత్, ఛాత్రగండః ౧, పద్యావిత్ ౨ విభ
క్త్యంతములగు శ్లోకముల ఆది యెఱిం
గినవాడు.

కోశకారః కాష్ఠతంతుః కోశకారః ౧, కాష్ఠతంతుః ౨ పట్టు
పురుగు.

ర్యక్తా స్యాత్కాష్ఠ లేఖకః. ర్యక్తా ౧ కాష్ఠలేఖకః ౨ కొయ్య
తొలుచు పురుగు.

విషశృంగీ భృంగరోలో విషశృంగీ (న్. పు) ౧, భృంగరోలః
౨ కొమ్మలపురుగు.

వరోలస్త్రామటప్పదః, వరోలః ౧, త్రామటప్పదః ౨ తుమ్మె
దలో భేదము.

తుటుమోరంధ్రబ్రుస్యా తుటుమః ౧, రంధ్రబ్రుః ౨ ఎలుక.
ద్విసాలంగాలికా స్త్రాతా.

భశావిదారుక్రకచపాదో భశా ౧, విదారుః ౨, క్రకచపాదః ౩
తొండ,

దృణశాచలిశ్చ వృశ్చికః	దృణః ౧, అలిః ౨, వృశ్చికః ౩, తేలు.
పద్మాక్షం పద్మబీజం చ	పద్మాక్షం ౧, పద్మబీజం ౨, తామర
కర్ణికా బీజమాతృకా.	కర్ణికా ౧, బీజమాతృకా ౨, తామర
రంగమాతా భవేల్లాక్షా	రంగమాతా ౧, లాక్షా ౨, లక్ష్మక
ధీలటిద్ధహితా మతా,	ధీలిటిః ౧, దుహితా ౨, కుమాదై.
చాటలోలశ్చటుల్లోలో	చాటలోలః ౧, చటుల్లోలః ౨, ప్రియో
జేంగటో దోహదః స్తుతః	జేంగటః ౧, దోహదః ౨, గర్భిణ్యాభి
ధాతాంజలీ ధాతబలీ	ధాతాంజలీ ౧, ధాతబలీ ౨, శుభ్ర
వజ్రకం దుగ్ధపాచనం,	వజ్రకం ౧, దుగ్ధపాచనం ౨, సాలు
చిత్రోక్తిః పుష్పశకటి	చిత్రోక్తిః ౧, పుష్పశకటి ౨, ఆకాశ
చాసేచనమతృప్తికృత్.	వాణి.
కాలరాత్రిర్భీమరథీ	కాలరాత్రిః ౧, భీమరథీ ౨, కాలరాత్రి.
అస్వాధ్యాయో నిరా	అస్వాధ్యాయః ౧, నిరాకృతిః ౨, వేద
కృతిః	పఠనము చేయని బ్రహ్మణుడు.
బ్రహ్మవాదః శ్రుతాదానం	బ్రహ్మవాదః ౧, శ్రుతాదానం ౨, బ్రహ్మ
విశ్వక ద్రురభేటికః. ౨౨౧	వాదము.
హింసాలుకః ఖాదుకశ్చ	విశ్వకద్రుః ౧, అభేటికః ౨, వేట
యోగితోఽలర్కః	కుక్క.
ద్రగడస్తూర్యగంజా స్యా	హింసాలుకః ౧, ఖాదుకః ౨, జంతు
	పుల చంపుకుక్క ఖలుడు.
	యోగితః ౧, అలర్కః ౨, పిచ్చికుక్క.
	ద్రగడః ౧, తూర్యగంజా ౨, వాద్య
	విశేషము.

దానర్శో ముకురః స్పృతః	ఆదర్శః ౧, ముకురః ౨ అద్దము.
రావళాత్సృష్టో రసోనః	రావళాత్సృష్టః ౧, రసోనః ౨ రావళు
స్యా	ము క్తమగు సూర్య చంద్ర గ్రహములు.
దంగరీ కోలనాసికా,	అంగరీ ౧, కోలనాసికా ౨ బంకిణీ
	వృక్షము.
మయటస్తృణహర్ష్యంస్యా	మయటః ౧, తృణహర్ష్యం ౨ గడ్డితోఁ
	గట్టిన గృహవిశేషము.
కు-త్రం గోమం చ మం	కుత్రం ౧, గోమం ౨, మండపః ౩
డపః.	౨౨౩ మండపము పేరులు.
సవద్రంగః పణగ్రంథి	సవద్రంగః ౧, పణగ్రంథిః ౨ అం
	గడివీధి.
శ్చిత్తికా కటిశృంఖలా,	చిత్తికా ౧, కటిశృంఖలా ౨ నడు
	మునకు కట్టుగొలుసు.
విశారదః ప్రసిద్ధే స్యాత్	విశారదః ౧, ప్రసిద్ధః ౨ ప్రసిద్ధుఁడు.
శ్రీరక్షీరిందిరా మతా.	శ్రీః ౧, లక్షీః ౨, ఇందిరా ౩ లక్షీ
	దేవి.

స మా ష ము.

ఏ కా క్ష రీ కో శ ము

స టీ క ము.

అకారో వాసుదేవస్సాన్య	అః (పు) ౧ విష్ణుపు.
దాకారస్తు పితామహః,	ఆః (పు) ౧ బ్రహ్మ, ౨ పూజ, ౩ మం
పూజాయామపి మాంగల్యే గళసూత్రము.	
అకారః పరికీర్తితః.	౧
ఈకార ఉచ్యతే కామో	ఈః (పు) ౧ మన్మథుడు, సీ. ౨ లక్ష్మీ.
లక్ష్మీరీకార ఉచ్యతే,	
ఉకారశృంకరః ప్రోక్త	ఉః (పు) ౧ శంకరుడు.
ఉకారశ్చాపి లక్షణే. ౨	ఉః (పు) ౧ లక్షణము, ౨ రక్షిం
రక్షణే చాపి ఉకారః ఉ	చుట, ౩ బ్రహ్మ.
కారో బ్రహ్మణి స్తుతః, [త్	
ఋకారో దేవమాతాస్యా	ఋ (సీ) ౧ అదితి.
ఋకారోదనుజప్రసూః.	ఋ (సీ) ౧ దితి.
౞కారో దేవజాతీనాం	౞ (సీ) ౧ దేవమాత (అదితి), పు ౨
మాతా స్మ్యః ప్రకీర్తితః,	స్మర్తము.
౞కారస్త్వర్యతే పూర్వై	౞ (సీ) ౧ తల్లి.
ర్జననీ శబ్దకోవిదైః.	
ఏకార ఉచ్యతే విష్ణు	ఏ (పు) విష్ణుపు.
రైకారస్యాన్తపేశ్వరః	ఐ (పు) ౧ మహేశ్వరుడు.
ఓకారస్తు భవేద్బ్రహ్మ.	ఓ (పు) ౧ బ్రహ్మ.
ఓంకారోఽనంత ఉచ్యతే	ఓం (పు) పరాత్పరుడు.
అం స్యాచ్చ పరమం బ్రహ్మ	అం (న) ౧ పరబ్రహ్మస్వరూపము.
అః స్యాచ్చైవ మహే	అః (పు) ౧ శివుడు.
శ్వరః	

కః ప్రజాపతిరుద్ధిష్టోకోఽర్కః కః (పు) గ బ్రహ్మ, ౨ సూర్యుడు, 3
వాయునలేషు చ. ౬ కశ్చ వాయువు, ౮ అగ్ని.

త్తని మయూరే చ

కః ప్రకాశ ఉదాహృతః, కః (పు) గ ఆత్మ, ౨ నేమిలి, 3 కాంతి.
కం శిరో జలమాఖ్యాతం కం (న) గ తల, ౨ నీరు, 3 సుఖము.

కం సుఖం చ ప్రకీర్తితమ్. ౭

పృథివ్యాం కుః సమాఖ్యా కుః (సీ) గ భూమి.

తః కుః శబ్దేఽపి ప్రకీర్తితః,

ఖమింద్రియే ఖమాకాశే ఖం (న) గ ఇంద్రియము, ౨ ఆకా

ఖః స్వర్గేఽపి ప్రకీర్తితః. ౮ శము, 3 స్వర్గము.

సామాన్యే చ తథాచా ఖః (పు) గ సామాన్యమైనది, ౨

న్యే ఖశబ్దః పరికీర్తితః, అభావము.

గోగణేశ స్సముద్దిష్టో గం గః (పు) గ వినాయకుడు, ౨ గంధ

ధర్వో గః ప్రకీర్తితః. ౯ ద్వుడు.

గం గీతం గం (న) గ గానము.

గా చ గాథా స్యాత్ గా (సీ) గ పూర్వకథ.

గాశ్చ ధేనుః సరస్వతీ గా. సీ గ ఆవు, ౨ సరస్వతి.

ఘా ఘంటాథ సమాఖ్యా ఘా (సీ) గ గంట.

తా [౧౦

ఘోఘనశ్చ ప్రకీర్తితః. ఘః (పు) గ (మేఘము)

ఘంటేశే హననేఘర్తే ఘః పు. గ చిటుగంటలు, ౨ సంహారము, 3 వేడిమి.

ఘుర్ఘాణా ఘుః (పు) గ పందిముట్టె.

ఘూర్ధ్వనావపి, ఘూః (పు) ధ్వని.

జకారో ధైరవః ఖ్యాతో జః (పు) గ ధైరవుడు, ౨ విషయ

జకారో విషయస్పృహ. ౧౧ వాంఛ.

చశ్చంద్రమాః సమా చః (పు) గ చంద్రుడు, ౨ సూర్యుడు,

ఖ్యాతః భాస్కరే తస్కరే ౩ దొంగ.

మతః,

నిర్జలం ఛం సమాఖ్యాతం ఛం (న) గ పరిశుద్ధము.

తరలే ఛః ప్రకీర్తితః. ౧౨ ఛః(పు) ౧ నాయకమణి, ౨ గోయువాడు.
 ఛేదకే ఛః సమాఖ్యాతః
 విద్యద్భిః శబ్దకోవిదైః,
 జకారో గాయనే ప్రోక్తో జః (పు) ౧ పాటపాడువాడు, ౨
 జయనే జః ప్రకీర్తితః. ౧౩ జయము, ౩ జయించువాడు.
 జేతా జశ్చ ప్రకథితః సూ
 రిభిః శబ్దశాసనైః,
 రవో ఝకారః కథితః న ఝః (పు) ౧ ధ్వని, ౨ నశించినది, ౩
 ప్తే ఝశ్చోచ్యతే బుద్ధైః. ౧౪ వాయువు, ౪ అలంకారము.
 ఝకారశ్చ తథా వాయూ
 నేపథ్యే సముదాహృతః,
 ఞకారో గాయనే ప్రోక్తో ఞః (పు) ౧ పాటకుడు, ౨ ఝర్షర
 ఞకారో ఝర్షరధ్వనౌ. ౧౫ మను ధ్వనివేరు.
 టో ధరిత్ర్యాం చ కరకే టః (పు) ౧ భూమి (సీ), ౨ పు. పడ
 టోధ్వనౌ చ ప్రకీర్తితః, గండ్లు, ౩ ధ్వని.
 తకారో జనతాయాం తః (పు) ౧ జనులగుంపు, ౨ ధ్వని, ౩
 స్యాత్ తోధ్వనౌ చ శతేఽపి మూర్ఖుడు, ౪ శంకరుడు, ౫ శూన్యము,
 చ. ౧౬ ౬ గొప్పధ్వని, ౭ చంద్రమండలము.
 తోమహేశః సమాఖ్యాతః
 తశ్చ శూన్యే ప్రకీర్తితః, బృ
 హద్ధ్వనౌ చ తః ప్రోక్తః తథా
 చంద్రస్య మండలే. ౧౭
 డకారః శంకరే త్రానే ధ్వ డః (పు) ౧ శివుడు, ౨ భయము, ౩
 నా భీమే నిరుచ్యతే, ధ్వని, ౪ భీముడు.
 ఢకారః కీర్తితా ఢక్- ఢః (పు) ౧ గుణరహితుడు, ౨ దరి
 నిర్గుణే నిర్గుణే మతః. ౧౮ ద్రుడు, ౩ భేరి.
 ణకారః సూకరే జ్ఞానే ణః (పు) ౧ వరాహము, ౨ జ్ఞానము,
 నిశ్చయే నిర్ణయేఽపి చ ౩ సత్యము, ౪ నిర్ణయము.
 తకారః కీర్తితశ్చైవోక్త్రో తః (పు) ౧ దొంగ, ౨ పండితోక్తః
 డపుచ్చే ప్రకీర్తితః. ౧౯

శిలోచ్చయే ఘకారః స్యా ధః (పు) ౧ కొండ, ౨ నీతికాపాడుట.
 థకారో నయరక్షణే,
 ఘకారో ఒప్రేకళత్రే చ| ధః (పు) ౧ ఆకాశము, ౨ భార్య(సీ)
 చేదే దానే చ దాతరి. ౨౦ ౩ ఖండించుట, ౪ ఇచ్చుట, ౫ దాత.

ధం ధనేసధనే ధం (న) ౧ ధనము. ధని
 ధః స్యాద్విధాతరిమనావపి, ధః (పు) ౧ బ్రహ్మదేవుడు, ౨ మనువు.
 ధిషణా ధీ సమాఖ్యాతా ధిః (సీ) ౧ బుద్ధి.

ధూశ్చైవం భారవిత్త ధూః (సీ) ౧ బరువు, ౨ ధనము.
 యోః. ౨౧

నేతా నశ్చ సమాఖ్యాతః నః (పు) ౧ అధిపతి, ౨ పడవ, ౩ బౌ
 తరణౌ నః ప్రకీర్తితః; నకారః ధశాస్త్రవేత్త, ౪ బుద్ధుడు, ౫ ప్రోత్తము,
 సాగతే బుద్ధౌ స్తుతౌ వృక్షే ౬ వృక్షము, ౭ స్వాగతము, ౮ చుట్టము,
 ప్రకీర్తితః. ౨౨ నశబ్దః స్వాగ ౯ చెట్టు, ౧౦ సూర్యుడు.
 తే బంధౌ వృక్షే సూర్యే చ
 కీర్తితః.

పః కుబేరః సమాఖ్యాతః పః (పు) ౧ కుబేరుడు, ౨ పడమటి
 పశ్చిమే చ ప్రకీర్తితః. ౨౩ దిక్కు, ౩ వాయువు, ౪ త్రాగుట, ౫
 పవనే పస్సమాఖ్యాతః పః పాలించువాడు.

స్యాత్పానే చ పాతరి,

కఫే వాతే ఘకారః స్యా ఘః (పు) ౧ పిలుచుట, ౨ కఫము, ౩
 త్తకావళ్యనే ప్రకీర్తితః. వాతము, ౪ పూత్కారము, ౫ నిరర్థక
 ౨౪. పూత్కారే ౭పి చ సంభాషణము.

ఘః ప్రోక్తస్తథా నిష్ఫలభా
 వణే,

బుద్ధారే వరుణః ప్రోక్తః బః (పు) ౧ వరుణుడు, ౨ కలశము,
 కలశే బః ఫలే ౭పి చ. ౨౫. ౩ పండు, ౪ వక్షస్ఫలము, ౫ గదాయు
 వక్షస్ఫలే చ బః ప్రోక్తో గదా ధము (సీ).
 యాం సముదాహృతః.

నక్షత్రే భం బుధాః ప్రా భం. (న) ౧ నక్షత్రము.

హుః

భవనే భః ప్రకీర్తితః ౨౬

భః (పు) ౧ గృహము.

దీ పి రాష్ట్ర స్వాచ్చ

భా (సీ) ౧ కాంతి.

భూర్భూమి

భూః (సీ) ౧ భూమి.

ర్భిర్భయం కథితం బుధైః,

భీః (సీ) ౧ భయము

మః శివశ్చంద్రమా వేధా

మః (పు) ౧ శివుడు, ౨ బ్రహ్మ.

మా లక్ష్మీ చ ప్రకీర్తితా.

మా (సీ) ౧ లక్ష్మీ, ౨ తల్లి, ౩ అభి

౨౭. మా చ మాతరిమానే చ మానము.

బంధనే మః ప్రకీర్తితః,

మః (పు) ౧ బంధనము.

యశో యః కథితః ప్రాజ్ఞైః

యః (పు) ౧ కీర్తి, ౨ వాయువు, ౩

యో వాయురితి శబ్దితః. ౨౮ ప్రయాణము, ౪ పోవువాడు, ౫ త్యా
యానే యాతరియస్త్యాగే కథి గము.

తశ్శబ్దవేదిభిః.

రశ్వ రామేనిలేవహ్నా

రః (పు) ౧ రాముడు, ౨ వాయువు,

భూమావపి ధనేఽపి చ. ౨౯

౩ అగ్ని, ౪ భూమి, ౫ ధనము, ౬ ఇం

ఇంద్రియే ధనరోధే చ

ద్రియము, ౭ ధనాటంకము.

రుర్భయే చ ప్రకీర్తితః,

రుః (పు) ౧ భయము.

లో దీప్తా ద్యాం లశ్వ

లః (పు) ౧ కాంతి, ౨ ఆకాశము,

భూమా భయే చాహ్లాదనే ౩

భూమి, ౪ భయము, ౫ సంతోషము,

పి చ. ౩౦. లో వాతే లవణే ౬

గాలి, ౭ లవణము, ౮ దానము, ౯

చ స్వాల్లో దానే చ ప్రకీ

అలింగనము, ౧౦ తలపు, ౧౧ ప్రళయ

ర్తితః, లః శ్లేష చాశయే

ము, ౧౨ సాధనము, ౧౩ మనస్సు, ౧౪

చైవ ప్రలయే సాధనే ౬

ఓదార్పుట.

పి లః. ౩౧. మానసే వరుణే

చైవ లకారస్సాంత్యనేఽపి

చ,

విశ్వ పక్షి నిగదితో గగ

విః పు ౧ పక్షి, ౨ ఆకాశము.

నం ప్రతికీర్తితమ్, ౩౨

శం సుఖం శంకరః శ్రే శం. న. ౧ సుఖము, ౨ శివుడు, (పు)
యః శశ్వ సీమ్ని నిగద్యతే, 3 శ్రేయస్సు.

శ మనే శః సమాఖ్యాతః శః పు. ౧ సీమ, ౨ శయనము, 3
హింసాయా శో నిగద్యతే. హింస.

మః కీర్తితో బుధైః శ్రేష్ఠే మః (పు) ౧ ఉత్తముడు, ౨ గంభీర
పశ్య గంభీరలోచనే, ఉపస దృష్టిశాలి, 3 ఉపద్రవము, ౪ చాటు.
నేఽపరోక్షే చ పకారః పరి
కీర్తితః. 3౪

సః కోపే వరణే సః స్యా త్ సః (పు) ౧ కోపము, ౨ ప్రాకారము
త తథా శూలిని కీర్తితః, 3 శివుడు.

సా చ లక్ష్మీ బుధైః ప్రోక్తా సా (సీ) ౧ లక్ష్మీ, ౨ పార్వతి.
గారీ చ

స ఈశ్వరః. 3౫ సః (పు) ౧ శంకరుడు.

హః కోపే వారణే హశ్వ తథా శూలీ ప్రకీర్తితః, హః (పు) ౧ కోపము, ౨, ఏనుగు 3
వివసము, ౪ శివుడు.

హిః పద్మావరణే ప్రోక్తా హిః (పు) ౧ పద్మావరణము, ౨ కార
హిః స్యాద్ధేత్వవధారణే. 3౬ ణము, 3 నిశ్చయము.

క్షః క్షేత్రే వక్షసి ప్రోక్తా క్షః (పు) ౧ క్షేత్రము, ౨ వక్షస్థ
బుధైః క్షః శబ్దశాసనే లము, 3 వ్యాకరణశాస్త్రము.

క్షిః క్షేత్రే క్షత్రరక్షే (క్షిః) (పు) ౧ క్షేత్రము, ౨ క్షాత్ర
చ నృసింహే చ ప్రకీర్తితః. సంరక్షణము, 3 నృసింహస్వామి.

అగమేభ్యోఽభిధానేభ్యః శాస్త్రములనుండియు నామధేయముల
ధాతుభ్యః శబ్దశాసనాత్, ఏ నుండియు ధాతువులనుండియు వ్యాకరణ
వమేకాక్షరం నామాభిధా శాస్త్ర సంబంధమునుండియు ఏకాక్షర
నం క్రియతే మయా. 3౮ నామములు నాచే సమకూర్పబడెను.

సమాప్తము.

శబ్దానుక్రమణిక.

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అ		అస్తచిరథం	25	అసిపత్తః	21
అంగరీ	50	అభదృక్	17	అసిపుచ్చకః	17
అంగనా	32	అభ్యాసః	33	అస్తకంటకః	12
అంగారిణీ	9	అభ్రపికాచకః	9	అసిభక్షః	17
అంగులితోరణం	24	అభ్రముః	32	అసిసంహారః	20
అంగులీయకం	33	అమతః	„	అస్వాధ్యాయః	49
అంగులినంజేశః	45	అమృతాహరణః	3	అవార్దణః	7
అంజనావలీ	32	అయః	13	అహిః	4
అంజన్యం	47	అయనం	31	అహిపుత్రకః	31
అక్షిః	38	అరకః	22	అహిరణిః	36
అక్షధూర్తలః	18	అరిత్రం	31	అ	
అఖేటికః	49	అరిష్టః	18	అకాశమూలీ	24
అగారికం	10	అర్ఘటం	35	అనూతనమ్	44
అదిరాథా	13	అర్ధచంద్రం	24	అచామనకః	10
అచ్యుతః	3	అర్ధచోలకః	44	అటీలకమ్	24
అజగరః	36	అర్ధకాన్నావీ	33	అక్షఘోషః	18
అలిముక్తకః	39	అర్ధకఫరః	42	అదర్శః	50
అలిరోమకః	18	అలక్తకః	35	అధిమన్యవః	44
అద్రిః	3	అలర్కః	49	అనందవటః	7
అదీనవః	44	అలిః	„	అమణ్ణః	28
అధశ్చరః	10	అలింజరః	43	అమిషమ్	12
అధిరా	18	అపహలికా	21	అమృతోణికా	22
అనుకర్షణం	14	అపరిపోమం	24	అరణిః	46
అనుపమా	32	అప్యక్తనిష్ఠవః	23	అర్ధగ్రీవస్త్రమ్	48
అన్యకాదుకా	36	అప్యవిక్రయా	45	అలన్యమ్	30
అపకర్షణం	45	అప్యపదమ్	37	అలంకః	32

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అనిష్టః	15	ఉత్తానపాదః	8	ఏ	
అశ్వేషాధవః	8	ఉత్తుమః	33	ఏకాంగం	22
అమోఘాత్మవః	8	ఉత్పాతమ్	47	ఏకాంగః	8
అమోఘవః	8	ఉత్పాదికా	23	ఏణలిలకః	4
అనందీ	46	ఉత్పాహః	36	ఏలా	21
అనవః	37	ఉత్పన్నికా	31	ఓ	
అస్థాంబం	35	ఉద్దేహికా	23	ఓకః	21
అహికః	8	ఉద్ధనమ్	12	ఓద్యోలిః	21
		ఉద్ధారకంటకః	46	ఔ	
ఇ		ఉద్ధః	17	ఔదుంబరం	23
ఇంగలః	44	ఉన్నతః	36		
ఇంచాకః	42	ఉన్నతకా	23	క	
ఇందిరా	50	ఉపజిహ్వకః	23	కం	52
ఇందుః	4	ఉపధూపితః	9	కంకః	41
ఇంద్రగోపః	41	ఉపహాహః	8	కంకప్రోటః	42
ఇంద్రబాలికః	33	ఉపపుష్పికా	30	కంటకః	20
ఇంద్రతూలమ్	6	ఉపప్లవః	8	కంటీ	38
ఇంద్రాగ్నిధూమః	15	ఉపయోచితకమ్	5	కంఠీరవః	18
ఇంద్రాసనమ్	30	ఉపశ్రుతిః	5	కంధరా	38
ఇడిక్కః	18	ఉరణః	18	కంధరాకరః	11
ఇక్కటమ్	39	ఉరస్కటమ్	11	కః	52, 52
ఇనః	3	ఉరస్థానమ్	44	కకుమ్భః	14
ఇర్వారుః	27	ఉర్వంగమ్	6	కచః	8
ఇర్వారుకుక్తికా	27	ఉల్కా	47	కచమాలః	23
ఇలికః	42	ఉల్కాముఖీకృతా	17	కజ్జలధ్వజః	6
		ఉల్కకమ్	31	కటకాలః	10
ఈ		ఉష్ఠిః	18	కటభంగః	9
ఈహ	31	ఉష్ణవారణమ్.	9	కటశర్కరా	47
ఈర్వాలుః	34			కటాహః	9
		ఉర్ధ్వసీతః	22	కటిశృంఖలా	50
ఉచ్చబూటికా	28	ఉర్ధ్వకా	38	కటుకః	40
ఉక్కుటం	48			కతినికా	47
ఉక్కుటః	35	ఋ		కతోరం	46
ఉక్కుటః	9	ఋణమోక్షమ్	34	కగా	31
ఉక్కుటః	9	ఋణమారణః	34		
ఉతానమ్	43				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కథకః	26	కర్ణికా	49	కాలగ్రస్తిః	7
కదరః	45	కర్ణి	6	కాలరాత్రిః	49
కదరీ	22	కర్ణిమతః	7	కాలాయనమ్	18
కదుంకతా	8	కర్ణటుం	25	కాలికా	16, 29
కనకపలం	42	కలంబుటం	13	కాలిజ్ఞః	39
కన్యవం	36	కలకంఠః	19	కాలీ	16
కపటః	34	కలవిక్రూః	19	కాలీయం	22
కపిలః	17	కలశిః	46	కాలేయం	22
కపిలా	32	కలంబికా	37	కానారం	22
కపిన్ద్రః	30	కలందికా	36	కానారీ	9
కమతం	30	కలాటీనః	19	కానారీ	33
కమణ్ణలుః	14	కల్పాక్షకంఠః	3	కాన్యః	8
కమ్పలః	34	కల్పవర్తః	21	కాన్యతన్తః	48
కరంభకం	46	కవయా	42	కాన్యమతీ	28
కరకః	23, 14	కవరీ	46	కాన్యపల్లః	46
కరధర్మణః	8	కవాయః	46	కాన్యలేఖకః	48
కరపత్రికా	24	కప్తస్థానమ్	27	కాన్యవర్తః	21
కరపాత్రం	24	కా		కానరః	18
కరాక్షణం	16	కాకమద్భుః	40	కానలః	31
కరికపలః	42	కాకమాదికా	40	కానలీ	29
కరికుసుంధః	10	కాకినీ	31		
కరిణీ	11	కాకోదికః	42	కింతుకః	23
కరిటంధః	27	కాకోచీ	42	కిరణమాలీ	3
కరిహస్తిః	44	కాచనకా	12	కిలాటః	13
కర్మరం	37, 46	కాచభాజనం	27	కిలాటీ	23
కర్మరాక్షః	19	కాదమ్భకః	12	కిష్కచకుశ్మతం	44
కర్మశేటం	24	కాదమ్భినీ	16	కినలయం	20
కర్మసారం	46	కామాలికా	14		
కర్మాదుకః	39	కామిపల్లికా	29	కిక్కికాన్యః	12
కర్మసూధం	43	కాయవలనం	16		
కర్మపాలీ	38	కారంభమీ	43		
కర్మమలం	48	కారా	44	కుంకుమం	22
కర్మపంకః	28	కారోత్తరః	9	కుంకలికా	6
కర్మాధూ	38	కార్తికః	33	కుందనుః	18

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కుంభః	46	కుహనః	34	కాళిరా	35
కుంభిః	4	కుహకన్వరః	19	కాన్తుభవత్	3
కుంభికా	24	కుహాముఖః	19	క్ర	
కుంభిలః	32	కుహేళికా	15	క్రకచచ్చదః	20
కుంభీరమక్షికా	31	కు		క్రకచపాదః	48
కుంభీననః	4	కుర్వాణః	44	క్రకచప్పప్తి	42
కుః	52	కుష్మాణ్డకః	21	క్రతుపతుః	12
కుక్కుభః	19	క్యకణః	36	క్రయారోహః	16
కుకులం	16	క్యకవాకుః	19	క్రవ్యం	12
కుక్కుటః	19	క్యపాణకః	29	క్ర	
కుకుంభలః	10	క్యమి	36	క్రదా	39
కుటలం	33	క్యశరా	37	క్ర	
కుట్టారః	11	క్ర		క్రూరలోచనః	3
కుట్టిరః	11	క్ర		క్ర	
కుతికః	33	క్ర		క్ర	
కుణవే	19	క్ర		క్ర	
కుణ్డలీ	4	క్ర		క్ర	
కుత్సలం	24	క్ర		క్ర	
కుత్తం	50	క్ర		క్ర	
కుమారభృత్యా	7	క్ర		క్ర	
కురంకురః	41	క్ర		క్ర	
కురంటీ	16	క్ర		క్ర	
కురళః	37	క్ర		క్ర	
కురుదీనః	42	క్ర		క్ర	
కులకం	43	క్ర		క్ర	
కులవాణ్డకః	46	క్ర		క్ర	
కులాంకురః	7	క్ర		క్ర	
కులాలః	19	క్ర		క్ర	
కులుక్కుః	47	క్ర		క్ర	
కులుక్కుగుంజా	47	క్ర		క్ర	
కుశలప్రశ్నః	29	క్ర		క్ర	
కుసీదం	37	క్ర		క్ర	
కుసుమాత్తకం	22	క్ర		క్ర	
కుసుమాలః	10	క్ర		క్ర	

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మంద్రరసా	22	గ		గి	
మంద్రాక్షా	22	గం	52	గిరిసారం	13
మౌ		గంగాచిత్తీ	18	గీ	
మౌమం	32	గంజః	37	గీతిః	39
భి		గండకుసుమం	35	గు	
భం	52	గండకూపః	11	గుంజా	30, 32
భంభేరీ	43	గండ్డిరః	39	గుచ్చకః	30
భః	52	గందూపదీ	45	గుడదారుః	21
భగః	3, 12	గందూపః	46	గుడపువ్వుః	21
భగేశ్వరః	3	గం శ్రీ రథః	32	గుణనీయః	33
భిష్టానః	19	గంధనకులః	18	గుణార్థంశః	47
భిష్టానతరం	10	గంధపలాశికా	20	గుణంధః	30
భిష్టాలేఖః	19	గంధర్వకూటః	23		
భిట్వాంగీ	3	గంధశీఖరం	22	గృంజనం	15
భిడక్రికా	43	గంధసోమం	39	గృహకచ్చుటః	26
భిడ్గటః	39	గందాః	10	గృహకపాతకః	19
భిడ్గసింధానం	26	గః	52	గృహగోధా	41
భిల్లాపాలః	29	గగనధ్వజః	5	గృహకటి	33
భితమాలః	5	గగనోత్సుకః	8	గృహనీడః	19
భిద్యోతం	17	గర్గరీ	46	గృహపతిః	45
భిద్యాం	15	గజధక్కా	45	గృహమణిః	6
భిద్యూరః	40	గజమండన	45	గృహవాటికా	37
భిలేకః	42	గజమాచలః	18	గృహవిత్తః	45
భిలేకయః	42	గజేశః	3	గృహజ్ఞం	24
భిసంచారిపురం	26	గదాగ్రజః	3	గృహలికా	41
భా		గదీ	3	గృహశ్చ	26
భాండికః	29	గభోలికః	29		
భాజికః	33	గర్గాటః	41	గై	
భాకథూః	38	గలమేఖలా	38	గైరికం	34
భాదుకః	49			గో	
భే		గా		గోకర్ణః	4
భేభేరః	24	గాంగేశ్వరీ	52	గోకరాటికా	19
భేటకం	33	గాంధారం	47	గోగ్రంథిః	37
			10	గోదుహం	39

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
గోనందీ	41	ఘాట్టికః	23	చాంపేయః	40
గోవిందీరః	18	ఘాలిబక్షి	19	చాటులోలః	49
గోమం	50	ఘు		చాటూర్తిః	32
గోమయచ్చుత్రికా	6	ఘుః	52	చి	
గోరాటి	19	ఘుద్ధరీ	45	చింగటః	41
గోలాసం	6	ఘున్మణం	22	చితా	28
గోసః	35	ఘూ		చితిః	28
గోనర్గః	35	ఘూః	52	చిత్రికా	50
గౌ				చిత్రనేత్రా	19
గా	52	జ		చిత్రపాదా	19
గాః	18	జః	52	చిత్రపృష్ఠః	19
గారవం	30	చ		చిత్రఫలీ	41
గ్ర		చంచా	44	చిత్రాళూకః	48
గ్రహకల్పాలః	9	చంచుమల్	12	చిత్రాక్షః	49
గ్రహధారః	8	చందనదృమః	40	చిస్తిః	33
గ్రా		చంద్రకే	20	చు	
గ్రామకూటః	28	చంద్రమాళిః	3	చుంచులికే	14
గ్రామమృగః	17	చంద్రకాలా	25	చుంచుః	18
గ్రామ్యుడుద్ధరికా	41	చః	52	చూ	
గ్రాహః	17	చక్రముఖః	18	చూర్ణఖండం	46
గ్రాహకః	19	చక్రాంగమ్	9	చూర్ణి	35
గ్రీ		చక్రి	4	చై	
గ్రీష్మనానం	6	చక్రిల్పాలః	49	చైత్యం	44
గ్రీష్మపిరీటః	21	చక్రుష్పాటిః	3	చైత్యముఖః	14
గ్నా		చపలా	13	చైత్రః	6
గ్నాః	4	చపరాంగః	17	చో	
ఘ		చమనః	48	చోలకః	44
ఘః	52	చమారణః	48	చౌ	
ఘటరాజః	46	చర్మసంభవా	21	చౌరః	10
ఘనపల్లకా	18	చరాసి	37	చ	
ఘనోపరిః	13	చరీవాహి	9	ఛం	25
ఘా		చమకమ్	14	ఛః	55
ఘా	52	చాంగేరి	22	ఛటాళా	11

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఛా		జలనుద్ధుః	19	జ్యోతి	
ఛాత్ర గండః	48	జలమనీః	5	జ్యోతిర్వీణం	17
ఛాయానుతః	3	జలయన్త్ర నికేతనమ్	15	జ్యోతిరథః	8
ఛు		జలరంకః	40	జ్వ	
ఛురా	29	జలరసం	17	జ్వరం	30
జ		జలలతా	45	జ్వరాగ్నిః	44
జంగమకుటీ	9	జలనరంటః	31	జ్వలదంగారః	31
జంఘాత్రాణం	44	జలవల్కలం	24	ర్భ	
జంబాలః	46	జలవృశ్చికం	42	ర్భంపాశీ	19
జంబాలినీ	12	జలవృద్ధః	42	ర్భః	53
జంబూలః	20	జలనూకరః	17	ర్భులజ్వలా	35
జః	53	జలాంటకః	17	ర్భుల్లఃంతః	19
జటాశ్వాళః	6	జలాండకం	9	ర్భుల్లాలః	47
జతుపుత్రకః	37	జలాంబికా	43	ర్భూ	
జలకంటకః	17, 39	జలార్ద్రః	9	ర్భూమకం	48
జలకనీః	17	జలాష్టరీ	9	ట	
జలకరంకః	23	జా		టః	53
జలకల్కః	46	జాలికా	16, 27	త	
జలకాంతీ	4	జి		తః	53
జలకిరాటః	17	జిహ్వదరః	12	డ	
జలకుక్కుటీ	18	జిహ్వకా	28	డః	53
జలకుక్కుభః	40	జి		డమరం	21
జలకూషే	9	జీవః	8	డమరుకం	47
జలకీశః	22	జీమాతకుటః	11	డి	
జలక్రీడా	24	జి		డింబం	21
జలశం	23	జీంగటః	49	ధ	
జలజిహ్వః	17	జి		ధః	53
జలడింభః	24	జి		ధక్కా	16
జలత్రా	9	జి		ణ	
జలనకులః	17	జి		ణః	53
జలప్రవః	17	జి		త	
జలదీదాలః	17	జి		తః	53
జలద్రు	40	శ్లోహమూరియః	8		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కాటః	8	కారణః	13	కృణాగ్నిః	44
కద్దినమ్	37	కార్త్యుః	31	కృష్టిః	31
కనుక్రమ్	16	కాలదుర్దలః	47	కృష్ణ	27
కనురసః	34	కాలావచరః	14	క్రొ	
కన్దనః	7			క్రొయడిన్ముః	13
కమోనుల్	4	తి		క్రొరణమ్	33
కమోమణిః	17	తిక్తగుంజా	22		
కరంగిణి	12	కమిషః	27	త్రి	
కరండా	13	తివ్యఫలా	20	త్రికంటః	42
కరణః	3, 13	త్రి		త్రిణతా	27
కరాణుః	31	త్రిక్షమ్	13, 17	త్రిదళః	45
కరిః	13, 31	తు		త్రివతాకమ్	24
కరుణి	29	తుంగః	21	త్రిపుటిఫలః	23
కరుకూలికా	41	తుంగీళః	3	త్రిపుండ్రకమ్	14
కరుసఖః	20	తుంబీపుష్పమ్	45	త్రిపురదహనః	3
కరురాగం	20	తుంబురీ	33	త్వ	
కరువారిః	29	తుచ్చమ్	26	త్వక్కందురః	34
కరుకాయా	12	తుటుమః	48	త్వశ్చుష్పమ్	34
కరుసారం	22	తురగప్రహ్లాచర్యకమ్	10	త్వగంతురః	34
కర్కుః	47	తులాధటః	31	త్వచినుగ్ధా	21
కర్కుటి	47	తుషాదకమ్	24	థ	
కర్కుపీఠి	47	తూ		థః	54
కర్కులానకః	47	తూర్యగంజా	49	ద	
కలకమ్	9	తూలనాలికా	47	దండపాలః	42
కలక్రహరః	37	తూలికా	30	దండపాలకః	42
కలాపీ	39	తూవరసః	46	దండవాదీ	27
కలినమ్	26, 38	తృ		దంతః	37
కలాదా	12	తృణశేరుః	23	దంతదులమ్	43
		తృణతా	27	దంతకాణమ్	37
కాంభూలదః	28	తృణత్రూరీ	44	దంతకః	26
కాంభూలరాగః	29	తృణమణిః	48	దంతనమ్	16
కాన్త్రకమ్	23	తృణపట్టదః	48	దంప్తి	4
కాన్త్రకర్ణి	32	తృణసారా	22	దః	54
కాన్త్రకృమిః	41	తృణహర్తృగ్నిమ్	50	దక్షః	19

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ధూమార్జునపరిః	13	నవోధా	34	నిఘ్నకుటః	37, 43
ధూమ్రకూకః	15	నవోధావస్త్రం	7	నిఘ్నవణిః	16
ధూర్జః	17	నా		నిఘ్నవాణిః	16
ధే				నీ	
ధేనుకా	11	నాగకేసరః	40	నీరః	39
ధౌ		నాగకేసరచూర్ణకః	10	నీరసః	36
ధౌకబలీ	49	నాగాకనః	3	నీరాఖుః	17
ధౌతాంజలీ	49	నాగోదరమ్	44	నీలమణిః	3
ధ్రువః	8	నాటామ్రః	27	నీలవనసః	3
ధ్వా		నాడిపీఠమ్	47	నీత్రం	33
ధ్వాంక్షపుష్పః	19	నారికేలః	21	నీ	
ధ్వాంతోన్నేపం	17	నాలికా	7	నేత్రపిండః	18
న		నాలిజంఘః	18	నా	
		నాసికామలం	43	నాః	13
		ని		న్యా	
నందీసరః	13	నిచులకః	42	న్యాయసారిణీ	48
నః	53	నిచోలకః	42	ప	
నక్రః	17	నిదాఘకరః	3	పంకకీరః	18
నక్రరాజః	17	నిఘవనం	11	పంకగదకః	42
నగ్నః	24	నిరాకృతిః	49	పంకగ్రాహః	41
నగ్నాటకః	24	నిర్ద్రంధకః	24	పంకమండుకః	24
నటః	33	నిర్ఘటం	16	పంకశుక్తిః	23
నటాన్తికా	33	నిర్ఘాతః	47	పంచరసా	20
నభక్పరః	5	నిర్ఘరిణీ	12	పంచావటమ్	11
నయః	37	నిర్ఘర్తనం	35	పంచభద్రః	25
నయపీఠీ	37	నిర్ఘటం	30	పంచాంగులః	23
నలః	30	నిర్ఘాల్మం	30	పంచార్చిః	8
నలపట్టికా	39	నిశ్చేష్టనం	47	పంజికా	47
నల్పః	44	నిలింకః	45	పః	54
నవకాలికా	39	నికాకరః	19	పక్షచక్రా	3
నవకా	30	నికాహ్యః	20	పక్షద్వారం	43
నవయావనా	34	నిశ్చుక్రణం	31	పక్షగుప్తః	21
నవారికా	34	నిషధః	6	పక్షిసింహః	3
నవార్చిః	8	నిమిదః	6		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పటలం	33	పా		విష్టవర్తి	48
పటహః	16	పాంచజన్యధరః	3	విష్టసౌరభమ్	22
పట్టోలికా	38	పాంచాలీ	38	ప్రీ	
పణగ్రన్థిః	50	పాంశురః	26, 29	వీరసర్పి	29
పణ్యాజిరమ్	16	పాంశులః	26	వీరకావేరమ్	22
పతంగః	3	పాంశుగళి	26	వీలుః	4
పతద్రహః	10	పాతపీశా	32	పు	
పత్తనమ్	31	పాణిగృహీతీ	32	పుంజాతుకః	27
పత్రకావాలా	46	పాతంగిః	3	పుంధుషః	18
పత్రగా	24	పాత్రపాలః	31	పుటానీ	36
పత్రపిశాచికా	25	పాదరథీ	17	పుటికా	21
పత్రవాహః	12	పాదవిరజా	17	పుటోటజమ్	9
పత్రశిరా	33	పాదాంగదీ	38	పుటోదకః	21
పత్రాంజనం	47	పాదాలిందీ	13	పుణ్యబ్ధోకః	30
పత్రీ	12	పానపాత్రమ్	14	పున్నాగః	40
పత్రోపస్కరః	21	పారదమ్	34	పురకటి	36
పదాద్యనిల్	48	పారావతీ	39	పురందరా	33
పద్మబీజమ్	49	పారావారః	12	పురసంస్కారః	36
పద్మాక్షమ్	49	పారిహర్యః	34	పురోజిః	36
పద్మీ	4	పారీ	14	పుల్కనః	6
పన్నధీ	17	పారీప్త్యః	18	పుష్కరః	4, 40
పన్యాటః	43	పార్శ్వాటమ్	35	పుష్కరిణీ	9
పయోఘనః	13	పార్శ్వకః	10	పుష్పఫలః	21
పయోధరః	5	పాలిః	23	పుష్పశకటి	49
పరగ్రన్థిః	46	పాలికా	8	పుష్పికా	43
పరారుః	22	పి		పూ	
పరిఘః	46	పింగళా	32	పూగపాత్రమ్	30
పర్ణి	23	పింజోలా	46	పూరణపిండలీ	28
పర్యునికా	47	పిండారః	29	పూర్ణపాత్రమ్	5
పర్వాపథిః	46	పిండిరః	36	పూర్ణాకమ్	5
పలలం	12, 30	పిచ్ఛాన్యః	34	పే	
పలాన్నిః	30	పిత్తవనమ్	28	పేచః	4
పల్యాటః	43	పిళితం	12		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పైశున్యమ్	12	ప్రాచీనామలకమ్	22	బర్హరీకం	10
పాట	పా	34 ప్రాచీరం	21	బహురోమా	18
పాతః		ప్రాకరాళః	21	బా	
పాతాచ్ఛాదనమ్		28 ప్రాభృతకమ్	35	బాలవాన్య	18
పాతాధానమ్		31 ప్రారబ్ధిః	27	బాల్యంగి	27
ప్ర		15 ప్రావృషేణ్యః	21	బీ	
ప్రశ్నిధూతరః		41 ప్రాసాదః	44	బీజమాతృకా	49, 48
ప్రశ్నిగర్భః		ప్రాసాదకుక్కుటః	19	బీజోదకం	13
		18 ప్రేంఖః	48	బు	
		3 ప్రేంఖా	48	బుక్కారః	43
		37 ప్రాంతః	10	బుద్ధుదం	46
		20 ప్రహ	6, 33	బుద్ధుదః	36
		27 ప్రహ		బృహత్కాశం	39
		4 ప్రహ		బృహత్పాటలిః	23
		16, 30 ప్రః	54	బ్ర	
		38 ప్రణాభరః	4	బ్రహ్మవాదః	49
		38 ప్రహవకం	30	బ్రహ్మంగధూః	12
		45 ఫలకీ	41	బ్రా	
		4 ఫలేలాంకుః	27	బ్రాహ్మ	42
		35 ఫా		మ	
		20 ఫాల్గునామజః	29	మంక్షణం	44
		7 ఫే		మంచః	28
		38 ఫే		మంజికా	31
		50 ఫే		మండః	34
		38 బ		మండపః	50
		8 బందిచారః	32	మండలః	17
		20 బ		మండలీ	20, 45
		9 బదరామలకం	32	మండా	14, 20
		33 బరండా	19	మంతుః	37
		బర్హరం	10	మంత్రగండకః	48
		8 బర్హరీ	10	మండః	3
ప్రాకఫలసేవకః					

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మందాః	11	మసారః	31	మల్లనీ	35
మందాక్షః	38	మసిః	47	మానః	7
మందామణిః	43	మసిధానీ	11	మాసమానః	7
మంధజిహ్వా	13	మసిప్రసూః	11	మి	
మంభః	23	మసిమణిః	11, 47	మిరామయః	31
మః	55	మసురః	29	ము	
మకరః	41	మసూరః	29, 40	ముకురః	49
మక్షః	35	మహాత్తరః	28	ముఖంపచః	9
మక్షికా	26	మహాకచ్ఛః	12	ముఖిమంటా	39
మహాభవః	8	మహాకందః	22	ముఖపూరణః	46
మట్టకమ్	35	మహాఘోషః	16	ముద్గరమ్	37
మణిచక్రః	19	మహానాదః	31	ముస్తః	40
మత్స్యరంకః	19	మహామదః	4	మూ	
మత్స్యరణిః	41	మహామృగః	4	మూర్ఛకర్పరీ	9
మదనీ	14	మహారసః	21	మూలకః	22
మదనోత్సవః	25	మహాశల్కః	41	మూలదేవః	7
మదామూతః	45	మహిషవాహనః	13	మూలభద్రః	7
మదోత్కటః	11	మహిప్రాచీర్ణమ్	12	మృ	
మద్గరః	41	మా	55	మృగవాళిః	22
మధుకంఠః	19	మాంసమ్	12	మృగమదః	22
మధుక్షరః	40	మాః	4	మృగవధాదేవః	6
మధుశృణమ్	21	మాచలః	32	మృగేష్టచటకః	19
మధుద్రుమః	21	మాధిః	33	మృగాలినీ	36
మధుపుష్పః	21	మాణిమంధం	12	మృతకాంతకః	17
మధూకః	21	మాధ్వీ	14	మృత్యురీ	33
మన్తనం	5	మాన్యగ్రంధిః	57	మృత్యుఫలా	22
మయటః	49	మాయః	30	మృత్యుబీజః	23
మయూరచటకః	19	మారకః	19	మృదుభువ్వః	20
మరుండః	28	మారీచః	11	మే	
మరుద్వాహః	23	మార్గధేయః	44	మేఘకచః	13
మరుద్వజః	6	మార్గితా	43	మేఘానీ	18
మరరః	28	మార్దంగమ్	31	మేనాదః	18
మలకారికా	35	మాలయమ్	22		
మల్లయాశ్రా	35				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మేనః	30	ర		రాజాలుకః	22
మేరుః	6	రంగమాతా	49	రాత్రిమణిః	3
మేలా	11, 47	రంధ్రబ్రతుః	48	రాసః	39
మేలసంధిః	47	రంభా	22	రాహూశ్శుభ్రః	50
మో		రః	55	రు	
మోగః	31	రక్తమ్	22, 23	రుండమ్	30
మా		రక్తచూర్ణమ్.	10	రుః	55
మాద్యలిః	18	రక్తపారదమ్	34	రుచక్తమ్	17, 34
మే		రక్తవాలుకమ్	10	రే	
మేచ్ఛాశ్శం	23	రక్తశానమ్	39	రేణుః	23
మేచ్ఛితః	48	రక్తాక్షః	18	రేరిహాణః	3
య		రక్తాపలమ్	34	రో	
యః	55	రజనీజలమ్	15	రోచనికా	29
యజ్ఞసానమ్	27	రజరంకః	45	రోమగుచ్ఛః	38
యజ్ఞవాటి	27	రలిలక్షమ్	11	రోమశః	18, 29
యథాకథా	44	రథ్యా	26	రోహిణిః	40
యథారమ్	44	రసకేసరమ్	22	రోహిణీశః	4
యథాశ్శి	13	రససామలమ్	42	రోహితః	41
యమః	39	రసాలా	43	ర్య	
యవఫలిః	24	రసూనః	50	ర్యకా	48
యస్తిః		రసోనిః	45	ల	
యా		రా			
యాచనకః	9	రాంకిలః	20	లంఘనమ్	45
యాజకగజః	11	రాకా	28	లంపాపటహః	16
యాభ్యయానమ్	35	రాజక సేధుః	40	లంభా	38
యామకినీ	30	రాజలిమిషః	40	లః	55
యామిస్త్రీ	30	రాజపటోలకః	22	లక్షణా	41
యు		రాజభట్టికా	18	లక్షీ	50
యుగాంశ్శక్	7	రాజమామః	40	లగ్నకః	34
యో		రాజశఫరః	42	లఘుఖట్టికా	46
యోగసాలిక్	41	రాజశృంగః	41	లఘుగర్గః	42
యోగితః	49	రాజసరపః	40	లతామృజమ్	45
యోజనమ్	44	రాజహస్తీ	11	లతాయానకం	20
		రాజా	4	లతారసనః	4

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
లవణం	17, 40	వనచ్ఛాగః	18	వా	
లసా	20	వనలిక్తః	21	వాగులికః	28
లా		వనదః	5	వాచనకం	33
లాత్	49	వనవాసః	21	వాచికహః	12
లాత్పృక్షః	23	వనాఖుః	41	వాచికం	37
లాజి	33	వనాలికా	20	వాదీ	12
లావణ్యమ్	40	వనీపకః	9	వాటశృంఖలా	38
లావుకీ	47	వరకం	15	వాణిగారః	44
లాసకమ్	35	వరచందనం	27	వాతతూలం	6
లు		వరణః	18	వాతపుత్రః	30
లుండికా	48	వరవత్సలా	5	వాతాశ్వః	35
లే		వరాహః	18	వాతులిః	41
లేఖః	21	వరాహకాలీ	20	వాయుసీ	40
లేఖనీ	47	వరాలః	49	వాయుకేతుః	35
లోపాసికా	33	వరతూలికా	47	వాయుదారః	5
లోప్తమ్	35	వర్షదూతః	12	వారకం	27
లోహికా	45	వర్షోటజః	9	వారసుందరీ	31
వ		వర్షికా	41	వారాసనం	48
వంచకః	17	వర్షలా	47	వారివాలకం	39
వందనా	29	వర్షమానం	37	వార్భటః	17, 31
వందిపాతః	23	వర్షమానః	23	వాలవాయుజః	6
వందీ	46	వర్షాంగః	7	వాలకాగడః	48
వంశకం	22	వర్షాంతకః	7	వాలాపరీతం	11
వంశకఫం	6	వలక్షగుః	3	వాసగృహం	30
వకచించికా	42	వల్క	20	వాసితా	11
వకాచీ	42	వల్లభపాలకః	25	వాస్పదనం	48
వక్రకం	49	వకా	11	వి	
వక్రవల్లి	20	వకారోహం	6	విజనం	55
వటః	23	వసుదీకః	9	విజయకుంజరః	34
వటకః	45	వసునందనః	33	విజయమర్దలః	35
వధసానం	44	వస్కరాటికా	29	విటధరీ	16
వధుటీ	32	వస్త్రకుటిమం	15	విటూరికా	30
వధుటీ	32	వనాలం	31	విదారు	19
					48

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
విదము.	45	వృ		శంకితః	27
విధః	22	వృకః	17	శంకుః	3
విధపర్కటి	43	వృత్తపుష్పః	21	శంకుతరుః	40
విద్యా	21	వృద్ధమాత్రకం	6	శంపా	3
విద్రుప్	42	వృత్తికః	49	శంఖాకః	24
విధానం	46	వృషభగతిః	3	శః	56
వివాక్యకం	44	వృషాంకః	3	శకులః	42
వివాముఖం	33	వృషాకః	35	శకునిపా	28
విష్టకన్తః	12	వృషాయణః	19	శక్యతీటః	36
విపారః	3	వృషావారః	18	శతరామా	3
వియన్తః	20	వృష్టిభూః	33	శతపత్రః	20
విరజా	46	వృ		శనిః	3
విరహితం	3	వేణుః	39	శఫరః	41
విరోచనః	4	వేదిః	43	శబ్దవలీ	24
విలోమజిహ్వః	49	వేరకం	22	శయాలః	17
విశ్వకద్రుః	18	వేషణః	21	శయ్యా	32, 33
విశ్వకా	50	వై		శవయానం	6
వికారదః	4	వైదుర్యమణిః	6	శశకః	41
విషధరః	20	వైసలేయః	3	శస్త్రకం	13
విషవాళనః	3	వైశ్రాజం	26	శా	
విషమనయనః	48	వైశ్రాఖః	8	శాఖానగరం	23
విషశృంగీ	4	వృ		శాలః	40
విషాయుధః	4	వృస్తారః	7	శాలభంజీ	16
విషస్యః	41	వ్యా		శాలాజిరః	37
విష్టులింగీ	33	వ్యామృషిః	24	శాలామృగః	17
విష్మయః	36	వ్యాధః	6	శాలిశృంఖలా	38
విహంగికః	33	వ్యా		శాలారః	33
వి		వ్యా		శాలరీ	3
విహవహ్నిః	45	వ్యామధుమాః	5	శాననమ్	38
వివీ	8	వ్యామధుదరః	47	శ	
విగ్రాహకః	33	వ్ర		శిఖారుః	14
విగ్రీ	39	వ్రణః	34	శిఖాధ్వజః	23
విరణం	12	శ		శిఖ	35
విరతరః	39	శంకః	18	శిశికంకః	3
విరభద్రః					

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శివోక్తలం	89	శై		సంజోక్తి:	8
శివీరధ:	35	శైవలం	22	సంధిజీవక:	10
శిరస్త్రం	16	శైవాలిసీ	12	సంధిహారక:	3
శిరీష:	26	శ్లో		సంధ్యాటలి:	1
శిరీస్థికం	6	శ్లోషికక్షేరసింధ:	13	సంపుట:	2
శివా	20, 88	శ్ర		సంపల్	7
శివాలయ:	28	శ్రలిప్తా:	8	సకృతం	35
శిశుమార:	17	శ్రా		సతీ:	23
శ్రీ		శ్రామ:	7	సప్తార్చి:	5
శిర్షకం	16	శ్రీ:		సభావ:	31
శిర్షణ్యం	16	శ్రీ:		సమంత:	35
శిర్షరక్షం	16	శ్రీఖండం	50	సమ:	44
శుక్తం	24	శ్రీగ్రహ:	22	సమకాల:	4
శునీ	38	శ్రీవృక్ష:	25	సమా:	7
శుభ్రదస్తీ	32	శ్రు		సముద్భ:	25
శుల్పం	23	శ్రుండి:	45	సముద్రగా	12
శుష్టా	35	శ్రుతశ్రవ్యోమణ:	3	సముద్రగృహం	15
శూ		శ్రుతాదానక:	49	సముద్రనవనీక:	4
శూకరకరు:	20	శ్వ		సయోజనం	11
శూకాభూట్:	48	శ్వశుర:	45	సరకం	57
శూద్రకాసనక:	38	శ్వసనాశన:	4	సరఘా	22
శూనా	28	శ్వే		సరణం	13
శూర్పక్రతి:	4	శ్వకళాలిక:	41	సరమా	38
శూరీ	3	ష		సర్వవేగి	33
శృ		ష:		సమాస్తవీర్యా	20
శృంఖలక:	18	షా		సహాటణ:	9
శృంగార:	45	షా		సా	56
శృంగాట:	39	షాదకార్చి:	8	సాధుధి:	45
శృంగీ	6, 18	స		సామణ:	4
శృంగీకనకం	11	సా		సామిసీ	29
శృంగాలికా	21	సాధుర్:	56	సామ్యుక్తి:	14
			46	సారికా	19

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సారిణి	26	మాత్రకోణం	47	పండిలసికకం	43
సాకూకః	34	మాత్రతంతుః	36, 37	సప్తపుటః	26
సి		మాత్రలా	47	సాణః	3
సింఘాణం	27, 43	మాత్రవీణా	47	సానకః	36
సిందూరం	10, 39	మాత్రాబి	38	సానకః	36
సింధురః	4	మార్కావర్తః	2	సానకః	36
సింధూపలం	12	సృ		సానకః	36
సింహనాదకః	43	సృణి	45	మాలకాష్టాగ్నిః	44
సింహవిక్రాంతః	12	సృ		మాలనాసికః	18
సికమామః	40	సేటుః	27	సేవకః	6
సితాంకః	42	సేతుః	27	సేవకః	6
సితాగః	20	సేనా	32	సృష్టా	46
సితాపాంగః	20	సైరిభః	18	సృష్టః	27
సితాశ్రం	22	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సితాలికా	23	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సిద్ధః	35	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సిద్ధజలం	24	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సిద్ధః	34	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సు		సోమాలః	26	సృష్టః	27
సుఖాళః	40	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సుధా	29	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సుధాంగః	3	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సుపర్వా	23	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సుభీరవః	23	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సురభిః	29	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సురరా	33	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సువనస్తకః	25	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సు		సోమాలః	26	సృష్టః	27
సూచికావళిం	23	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సూచికావళిం	20	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సూచికావళిం	18	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సూతకం	34	సోమాలః	26	సృష్టః	27
సూత్రం	37	సోమాలః	26	సృష్టః	27

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
హట్టః	16	హః		హిల మోచీ	40
హట్టీ	36	హపురీ	18	హం	
హయచ్చటా	29	హఫికా	30	హులహులీ	39
హయస్కన్ధః	29	హరిద్రః	21	హే	
హరిః	3, 4	హలా	14	హేమహుటః	6
హరిణహృదయః	36			హేరంభః	18
హరిమన్థః	39	హి		హేలాపుకః	45
హరివాహనః	3	హింగులమ్	34	హేలిః	3
హలాపుష్పం	28	హిండి ప్రియతమః	3		
హలిప్రియః	21	హిందోలః	40	హైయంగవీనం	13
హలీపకం	11	హింసాలుకః	49	హైక్రో	
హస్తపుచ్చః	36	హిః	56	హిజేరం	39
హస్తదంతకః	22	హిమం	15	హి	
హస్తీదంతకః	30	హిమర్షుంటిః	15	హ్వి	
హస్తీకుండి	20	హిమవాన్	6	హ్విదిసీ	13

చెన్నపురి: వారిల్ల రామస్వామికామ్రులండేనగ్నవారి
'వారిల్ల' ప్రెస్సున ముద్రితము. — 1981.

త్రికాండశేషము, సటీకము.

ఈ గ్రంథమునకు "అమరశేషము" అనికూడ నామాంతరము గలదు. ప్రసిద్ధులగు పండితులు చిరకాలము పరిశ్రమచేసి పెక్కుమాతృకలసాయమున దీని సవరించి నిర్ణయము గావించి, చక్కని తెలుగుటీకను వ్రాసి గ్రంథముయొక్క పలుకును బాటింపజేసెడిది. ఈనిఘంటువునం దమరసోకమునఁ జేర్చినది పర్యాయపదము లెన్నియో యున్నవి. ఇయ్యది గీర్వాణభాషాభ్యాసకుల కవశ్య పతనము ముగిగ్రంథ రాజము. గ్రంథాంతమున ఆకారాదికబ్రాహ్మణికసూత్రం జేర్చబడియున్నది. చక్కగా ముద్రితమై మంచిబయింపు కట్టబడియున్నది. ప్రతి ౧-కి రూ. ౨

విశ్వకోశము, సటీకము.

ఇయ్యది మహేశ్వరమూరివరచితమగు నొక ప్రాచీనసంస్కృతనిఘంటువు. చిరకాలముగా నీయంద్రంగము మనయూంధ్రవిద్యార్థులకు దుష్ప్రభువుగా నున్నందున నాలోపమును వారించబూని, పెక్కుముద్రితముద్రితమాతృకలసాయమున మూల గ్రంథమును బరిశోధించి, సుప్రసిద్ధులగుఁబండితులఁగొని సరిచేయగా తెలుగుటీకను వ్రాయించి శుద్ధముగా సిద్ధువునము బ్రచురింపితిమి. ఈనిఘంటువునందుఁ బదములెల్లను అంత్యాక్షరీయమును ననుసరించి ఆకారాదిగా వ్రాయఁబడియుండుటవలన, అవశ్యకము లగుపదములను సులభముగాఁ గనుగొనట కెంతయు సమకూరించుకొన్నది. ఇయ్యది శ్లోకరూపమగు సీగ్రంథమునందలి యొక గొప్పశేషము. ప్రతిసంస్కృత నిర్వ్యాకృతము దీని జదివితీరవలయును. చక్కగా ముద్రితమై మంచి బయింపు కట్టబడియున్నది. ప్రతి ౧-కి రూ. 2

మేదిసీకోశము, సటీకము.

ఈ గీర్వాణభాషానిఘంటువు మేదిసీకరునిచే విరచితమైతి. ప్రాచీనములగు నిఘంటుగ్రంథములలో నదియు నొకటి యై యుపాధులున్నది. ఇయ్యది శ్లోకరూపమగు నిఘంటువైనను పదములెల్ల శంత్యాక్షరీయమును బాటించి ఆకారాదిగా వ్రాయఁబడియున్నందున గోరినపదము నుత్తరక్షణమునకే పుట్టకముందుఁ జూచి కనుగొనుట సులభమగుచున్నది. ఇట్టియుపయోగకరమగు గ్రంథము మనయూంధ్రవిద్యార్థులెల్లరును బఠించి గీర్వాణశబ్దభాసమును సంపాదించుకొనవలయునన్న యుద్దేశముతో వ్యయ ప్రయాసములతోర్పి విభ్యాసులగుసంహితలఁగొని పెక్కుమాతృకలసాయమున గ్రంథమును సవరింపించి చక్కని తెలుగుటీకను వ్రాయించి ప్రచురించియున్నాము. గ్రంథము చక్కగా ముద్రింపఁబడి మంచి బయింపు కట్టబడియున్నది. ప్రతి ౧-కి రూ. 4 0

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,

292, ఎన్ ట్లకీడ్, చెన్నపురి. ఈ.